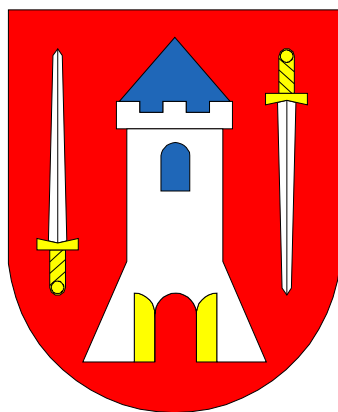

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

MIASTA I GMINY

NOWE MIASTO NAD PILICĄ

na lata 2004-2006

Zespół autorski:

mgr inż. Grażyna Dębicka-Fobke
mgr inż. Piotr Szymański

**Regionalne Biuro Realizacji
Programów Ekologicznych**

Nowe Miasto nad Pilicą, lipiec 2004 r.

I. WSTĘP.....	4
II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU	6
2.1 Położenie, powierzchnia i ludność gminy	6
2.2 Środowisko przyrodnicze.....	7
2.3 Turystyka.....	8
2.4 Uwarunkowania środowiska naturalnego.....	8
2.4.1 Rzeźba terenu.....	9
2.4.2 Gleby.....	9
2.4.3 Wody.....	9
2.5 Infrastruktura techniczna.....	11
2.5.1 Stan systemu komunikacji.....	11
2.5.2 Sieć energetyczna.....	14
2.5.3 Sieć gazowa.....	15
2.5.4 Łączność – telekomunikacja.....	16
2.5.5 Gospodarka odpadami.....	17
2.6 Powierzchnia i użytkowanie gruntów.....	17
2.7 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	18
2.8 Gospodarka.....	20
2.9 Sfera społeczna.....	21
2.9.1 Sytuacja demograficzna i społeczna terenu.....	21
2.9.2 Rynek pracy.....	23
2.9.3 Bezrobocie.....	24
2.9.4 Bezpieczeństwo publiczne.....	25
III. ZADANIA INWESTYCYJNE ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W MIEŚCIE.	26
3.1. Działania w zakresie kultury, turystyki i rekreacji	26
3.2. Działania zmierzające do poprawy stanu środowiska naturalnego gminy, gospodarki wodnej oraz zwiększenia standardu życia mieszkańców gminy.	27
3.3. Działania w zakresie poprawy infrastruktury komunikacyjnej gminy.	29
3.4. Działania w zakresie poprawy stanu infrastruktury społecznej Nowego Miasta nad Pilicą..	29
IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW W RAMACH PLANU ROZWOJU LOKALNEGO NOWEGO MIASTA NAD PILICĄ.....	32
V. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA POZIOMIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA	40
VI. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO NOWEGO MIASTA n. PILICĄ.....	43
VII. PLAN FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO.....	46
VIII. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO NOWEGO MIASTA nad PILICĄ.....	50
IX. SYSTEM MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	53
9.1. Monitoring realizacji/postępu zadań Planu Rozwoju Lokalnego.....	53

9.2. Ocena realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Nowego Miasta nad Pilicą.....	54
9.3. Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.....	55
9.4. Upowszechnianie rezultatów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Nowego Miasta nad Pilicą.	55

I. WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego dla Nowego Miasta nad Pilicą (dalej PRL), jest średniookresowym dokumentem planistycznym, mającym na celu określenie głównych zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych do realizacji na terenie miasta **w latach 2004-2006** przy zaangażowaniu środków własnych gminy oraz zewnętrznych źródeł finansowania, a w szczególności funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W niektórych przypadkach można już na obecnym etapie zdefiniować zamierzenia inwestycyjne miasta w kolejnych latach (2007-2013), jednakże należy podkreślić, iż nie są obecnie znane wytyczne i przesłanki mówiące o możliwościach korzystania ze środków Unii Europejskiej w kolejnym okresie programowania. Stąd też dane obejmujące ten okres mają charakter szacunkowy i nie wskazują na planowany podział źródeł finansowania. Dodatkowo częste zmiany systemu prawnego powodują, iż nie sposób z dużym prawdopodobieństwem określić koszty takich inwestycji oraz poziom dochodów gminy, co ma kluczowe znaczenie dla realizacji zadań własnych gminy.

PRL został opracowany w oparciu o zamierzenia dotyczące długo i średniofalowego rozwoju gminy zawarte w „Strategii Rozwoju Nowego Miasta nad Pilicą” oraz w „Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego”, które określają główne kierunki rozwoju, pozwalające na konkretyzację zamierzeń inwestycyjnych w oparciu o dostępne środki. Należy jednak nadmienić, iż zmieniająca się rzeczywistość, a w szczególności pojawiające się nowe szanse wsparcia rozwoju gminy, wymusza również uaktualnienie ww. dokumentów.

Kolejnymi dokumentami, które dały podstawy do opracowania założeń finansowych PRL są uchwały budżetowe na lata poprzednie i rok bieżący, które pozwalają określić realne możliwości finansowania działań przez władze gminy.

Opracowanie PRL ma duże znaczenie zarówno dla władz gminy jak i społeczności lokalnej, gdyż pozwala na szczegółowe określenie zamierzeń gminy zmierzających do zaspokojenia najważniejszych potrzeb mieszkańców gminy i określenie możliwych źródeł finansowania tych inwestycji, szczególnie ze strony funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Posiadanie przez miasto PRL pozwoli również na spełnienie wymogów formalnych zapisanych w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz jego Uzupełnieniu (UZPORR), które to dokumenty, będące podstawą do występowania o środki finansowe Unii Europejskiej na poziomie regionalnym, wskazują na konieczność

posiadania PRL przez każdą gminę, która zamierza wnioskować o środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Priorytetu III ZPORR „Rozwój Lokalny”, działanie 3.1. „Obszary wiejskie”. Nowe Miasto n. Pilicą spełnia wszelkie kryteria demograficzne (realizacja projektów na obszarach poniżej 20 tys. mieszkańców) i geograficzne uprawniające do korzystania ze znaczących środków przeznaczonych na realizację działania 3.1. w woj. mazowieckim. Zgodnie z wykazem powiatów kwalifikujących się do wsparcia w ramach działania 3.2. „Obszary restrukturyzowane”, które również wymaga opracowania Planu Rozwoju Lokalnego, powiat grójecki w całości kwalifikuje się do wsparcia w ramach tego działania. Zakres możliwych do realizacji przedsięwzięć w znacznym stopniu określa rodzaje inwestycji, które zostały wykazane w PRL Nowego Miasta nad Pilicą. Przy określeniu kwalifikowalności projektów do poszczególnych działań ZPORR należy w niektórych przypadkach wziąć pod uwagę wartość finansową inwestycji. Oficjalny przelicznik przyjęty dla ZPORR wynosi:

1 euro = 4,7894 PLN.

Dokument został opracowany przez Regionalne Biuro Realizacji Programów Ekologicznych Sp. z o.o., przy szerokim zaangażowaniu pracowników Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście n. Pilicą oraz społeczności lokalnej. Konsultacje społeczne odbyły się w siedzibie Urzędu w dn. 29 czerwca 2004 r.

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

2.1 Położenie, powierzchnia i ludność gminy

Nowe Miasto nad Pilicą leży w centralnej części Polski na granicy województw: mazowieckiego i łódzkiego. Należy do powiatu **grójeckiego** i graniczy bezpośrednio z pięcioma innymi powiatami. Dwa z tych powiatów: **przysuski** i **białobrzeski** — należą do województwa mazowieckiego, a trzy pozostałe: **rawski**, **tomaszowski** i **opoczyński** — do województwa łódzkiego.

Nowe Miasto sąsiaduje bezpośrednio z ośmioma gminami należącymi do wymienionych wcześniej sześciu powiatów. Są to kolejno:

- gminy woj. mazowieckiego:
 - Mogielnica (pow. grójecki);
 - Wyśmierzyce (pow. białobrzeski);
 - Klwów (pow. przysuski);
 - Odrzywół (pow. przysuski);
- oraz gminy woj. łódzkiego:
 - Poświętne (pow. opoczyński);
 - Rzeczyca (pow. tomaszowski);
 - Cielądz (pow. rawski);
 - Sadkowice (pow. rawski).

W skład gminy wchodzi miasto i 28 sołectw obejmujących 32 wsie. Największe sołectwa to Żdżary (409 mieszkańców) Domaniewice (408 m.) Łęgonice (376 m) oraz Pobiedna (305 m.) Powierzchnia gminy wynosi ogółem 159 km², z czego powierzchnia samego miasta to 11 km². Na terenie całej gminy jest 300 ha wód śródlądowych, włączając obie rzeki: Pilicę i Drzewiczkę oraz starorzecza i stawy (stanowią one razem 2,03% powierzchni gminy).

Według danych GUS za 2002 rok gminę zamieszkuje nieco ponad 9034 osób, z czego w samym mieście mieszka 4665.

2.2 Środowisko przyrodnicze

Przez teren gminy płyną dwie rzeki: Pilica (wyjątkowo pięknie meandrująca w tym miejscu) i Drzewiczka. Promowana, jako rzeka niezwykle czysta Pilica, to w tej chwili akwen, przy którym nie ma kąpielisk. Kąpiel jest zakazana, ze względu na zanieczyszczenia (w tym bakteriami *ensherichia coli*). Organizowane są jednak wciąż spływy kajakowe, bowiem Pilica to szlak kajakowy ciągnący się z Tomaszowa Mazowieckiego poprzez Spałę, Nowe Miasto, Białobrzegi, Warkę aż do Wisły.

Gmina zalesiona jest na obszarze 3000 ha, wskaźnik lesistości wynosi więc 20,29%. Taką lesistość należy uznać za bardzo niską. Zalecany poziom średniej lesistości dla całego kraju to 35%. Jest to istotna okoliczność w kontekście planów rozwoju turystyki na terenie miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Rozporządzeniem nr 39 Wojewody Mazowieckiego z dnia 19 kwietnia 2002 r. „w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa mazowieckiego” został ustanowiony **Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki”** o powierzchni 63422 ha. Część tego obszaru znajduje się na terenie gminy Nowe Miasto n. Pilicą. Obszar należy do krajowej sieci ECONET POLSKA.

Istnieje koncepcja utworzenia Parku Krajobrazowego Doliny Pilicy.

Elementy przyrody podlegające ochronie prawnej na podstawie delegacji ustawowych, do których zaliczono:

- pomniki przyrody (16) występujące najczęściej na terenie zabytkowych parków podworskich, na terenach przykościelnych bądź też na terenach leśnych,
- kompleksy leśne, a w nich lasy o szczególnych funkcjach ochronnych (wodochronne, glebochronne, rezerwatowe, związane z ochroną i bezpieczeństwem Państwa) - największe ich powierzchnie występują w południowej części gminy i związane są z dolinami Pilicy i Drzewiczki oraz strefą krawędziową,
- Główne Zbiorniki Wód Podziemnych /GZWP/ wydzielone w ośrodkach szczelinowo-krasowych jury górnej, zawierające wody o wysokich parametrach ilościowych - obowiązek ochrony tych wód ma wymiar ponadlokalny,

- użytkowe poziomy wodonośne będące źródłem zaopatrzenia w wodę większości terenów wiejskich,
- tereny występowania gleb o wyższej przydatności rolniczej III i IV klasy bonitacyjnej tworzące zwarte kompleksy,
- tereny występowania gleb pochodzenia organicznego ulokowane miejscami w dnach dolinnych,
- udokumentowane zasoby surowców mineralnych. W sytuacji gminy z czterech udokumentowanych złóż piasków i pospółek tylko dwa nie powodują kolizji w stosunku do środowiska /"Dąbrowa", „Dąbrowa-Józefów”/ a ich zasoby mogą mieć znaczenie przemysłowe,
- wody powierzchniowe.

2.3 Turystyka

Południe gminy ze względu na krajobraz urozmaicony przez lasy i meandrujące rzeki przyciąga wczasowiczów. Wiele osób korzysta z własnych domków letniskowych lub dachy. Dopełnieniem atrakcji dla turystów są lasy zasobne w runo leśne: grzyby jagody, poziomki itp., oraz możliwość wędkowania. Do Nowego Miasta nad Pilicą przyjeżdżają też myśliwi. Możliwość rozwijania w przyszłości turystyki w oparciu o łowiectwo jest jednym z kierunków, które można brać pod uwagę. W trakcie oznaczania jest **trasa turystyczna** Łęgonice – Domaniewice biegnąca wzdłuż rzeki Pilicy (pieszo-rowerowy szlak turystyczny). Mieszkańcy Warszawy szukają tutaj działek budowlanych, lub domów do kupienia. Nie są to jednak miejsca do zamieszkania na stałe.

Na terenie gminy obecnie prawie nie ma miejsc, w których można się zatrzymać na nocleg. Na terenie miasta nie ma też punktu, który udzielałby informacji dotyczących możliwości rekreacyjnych. Podobnie, jak z noclegami rzecz się ma z tzw. atrakcjami turystycznymi, które istnieją, ale nie ma na ten temat żadnej informacji. Nowe Miasto ma też podstawową sieć lokali gastronomicznych. Działają: restauracja „LEO” z miejscami noclegowymi (Nowe Miasto), bar „Smak” z efektownym zapleczem – ogródkiem (Nowe Miasto) i bar piwny przy ulicy Warszawskiej (Nowe Miasto).

2.4 Uwarunkowania środowiska naturalnego

2.4.1 Rzeźba terenu

Miasto i gmina Nowe Miasto nad Pilicą znajdują się w całości w strefie recesji zlodowacenia środkowopolskiego. Zasadnicze elementy rzeźby, tworzącej dzisiejszą powierzchnię terenu, zostały ukształtowane w czasie stadiału Warty, kiedy po raz ostatni rejon ten w całości pokrył lodowiec, a także podczas recesji zlodowacenia północnopolskiego, kiedy istotną rolę odgrywały procesy erozyjno-denudacyjne.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym J. Kondrackiego, miasto i gmina Nowe Miasto n. Pilicą położone są w obrębie mezoregionów: Wysoczyzny Rawskiej i Doliny Białobrzeskiej. Jednostki te należą do makroregionu Wzniesień Południowomazowieckich.

2.4.2 Gleby

Na obszarze miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą dominują gleby pseudobielicowe i bielicowe z rzędu bielicoziemnych, o średnich wartościach użytkowych, wytworzone z glin piaszczystych, piasków słabogliniastych i piasków luźnych. Miejscami na terenach pofalowanej wysoczyzny występują również gleby brunatne właściwe wylugowane, wykształcone na piaskach słabogliniastych i gliniastych oraz na glinach lekkich.

2.4.3 Wody

Na terenie miasta i gminy Nowe Miasto w ramach układów zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę istnieją albo są w trakcie realizacji następujące wodociągi grupowe:

- istniejący i rozbudowywany wodociąg na terenie miasta Nowe Miasto jest centralnym układem sieci wodociągowej dla miasta. Pracuje on na bazie studni głębinowych, zlokalizowanych w pasie nadrzecznym nad Pilicą, pobierających wodę z układów jurajskich o zatwierdzonych zasobach dla całego ujęcia decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Radomiu Urząd Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii z dnia 20.01.1987r. (znak: OS.V-8530/7/87) na poziomie $Q_{hmax}=200 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=10-40.5\text{m}$.

Woda z uwagi na ponadnormatywną zawartość zanieczyszczeń jest podawana do sieci wodociągowej po jej uzdatnianiu.

Zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego przewiduje się dalszy etapowy rozwój sieci wodociągowej w północnej części

miasta dla wzmocnienia sieci wodociągowej w mieście oraz stworzenia warunków zasilania dla obszarów poza miejskich, która obejmie następujące wsie;

- Sacin, Rosocha (wodociągi w trakcie realizacji). W miejscowościach Pobiedna, Wola Pobiedzińska, Gostomia wodociągi już istnieją.

- w II etapie Świdrygały, Belek,

- istniejący i rozbudowywany wodociąg „Żdźary” położony jest w na północny-zachód od Nowego Miasta. Pracuje on na bazie studni głębinowych nr 2 i 3 zlokalizowanych we wsi Żdźary, pobierających wodę z układów czwartorzędowych o zatwierdzonych zasobach na poziomie 200 m³/h. Woda jest podawana do sieci wodociągowej bez uzdatniania (jakość wody spełniała wymogi poprzedniej normy). Obecnie po wprowadzeniu nowych norm, niektóre parametry wody nie spełniają określonych w normach wymagań.

Sieć wodociągowa obejmuje swoim zasięgiem wsie położone w północno-zachodniej i zachodniej części gminy następująco; Żdźary, Sanbórz, Strzałki, Strzałki Nowe, Rudki, Promnik, Wał, Godzimierz, Rokitnica, Jankowice, Nowe Łęgonice, Dąbrowa, Łęgonice, Nowe Bieliny, Bieliny, Domaniewice, Wierzchy.

Przewiduje się dalszy etapowy rozwój sieci wodociągowej, która w I etapie obejmie wsie, Dąbrowa, Józefów.

Dla wsi położonych w południowej części gminy Nowe Miasto przewiduje się powstanie wodociągów lokalnych obejmujących swoim zasięgiem pozostałe wsie.

W samym Nowym Mieście eksploatowana jest oczyszczalnia ścieków sanitarnych. Ilość ścieków dopływająca do niej w perspektywie (rok 2020 przy ilości mieszkańców 5000) będzie na poziomie $Q_{dśr} = 3633 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{dmax} = 4632 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{hmax} = 386 \text{ m}^3/\text{h}$.

Dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego związanego z obszarami wojskowymi istnieje lokalna oczyszczalnia ścieków w zachodnio południowej części Nowego Miasta. Zasadniczym celem poprawy systemu kanalizacji sanitarnej w mieście jest wybudowanie kolektora sanitarnego wzdłuż rz. Pilicy pozwalającego przełączyć ścieki z ww. oczyszczalni ścieków do miejskiej oczyszczalni ścieków sanitarnych. Miejska oczyszczalnia ścieków w Nowym Mieście n. P. w roku 2003 przyjęła 256.369m³ ścieków, w tym:

- za pomocą kanalizacji sanitarnej 253.237m³;
- dowożone beczkami na zlewnię w oczyszczalni 3.123m³.

Na terenie gminy Nowe Miasto nie ma układów kanalizacji sanitarnej. Ścieki bytowo - gospodarcze z budynków indywidualnych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych tzw. szamb. Ilość wywożonych ścieków nie odpowiada ilości zużywanej wody. Ścieki są

wywożone do miejskiej oczyszczalni ścieków w Nowym Mieście oraz częściowo zagospodarowywane na terenach rolnych należących do danego właściciela.

2.5 Infrastruktura techniczna

2.5.1 Stan systemu komunikacji

Gęstość dróg publicznych o nawierzchni twardej na obszarze miasta i gminy Nowe Miasto = 50,3 km/100km² odbiega i to dużo od średniej wojewódzkiej = 72,3 km/100 km² (dane dla byłego województwa radomskiego) i średniej krajowej = 76km/100km². Daje to podstawę do stwierdzenia, iż gmina jest zaniedbana pod względem parametrów i nawierzchni dróg w stosunku do województwa i kraju.

W powiązaniach zewnętrznych sieć dróg gminy ma stosunkowo korzystny układ, gdyż poprzez:

- drogę wojewódzką nr.728 relacji Grójec – Końskie,
 - drogę wojewódzką nr707 relacji Nowe Miasto – Rawa Mazowiecka,
- oraz szereg dróg powiatowych:

- drogę nr 34150 relacji Falęcice – Nowe Miasto,
- drogę nr 34345 relacji Gapinin – Myślakowice – Różanna – Wysokin,
- drogę nr 34356 relacji Różanna – Żdżarki ,
- drogę nr 34347 relacji Nowe Miasto – Domaniewice Rzeczycy,
- drogę nr 34353 relacji Nowe Miasto – Ulów
- drogę nr 34355 relacji Wólka Magierowa – Brzeski – Kłwów

ruch wewnętrzny z obszaru gminy może być wyprowadzany w kierunkach: Rawy Mazowieckiej, Grójca – Warszawy, Końskiego, Rzeczycy , Kłwowa i Odrzywołu. Również dojazd z zewnątrz do obszaru miasta i gminy zabezpieczają w/w drogi poprzez połączenia z drogami wojewódzkimi i krajowymi przebiegającymi poza jej terenem.

Dobre powiązania zewnętrzne, w relacjach z i do, to element sprzyjający wszechstronnemu rozwojowi miasta i gminy, który może być realizowany poprzez podejmowanie prywatnej i publicznej przedsiębiorczości. Mankamentem jedynie jest brak w południowo - wschodniej części gminy dróg podstawowego układu o dobrych parametrach.

Jest to element utrudniający obsługę i rozwój tej części gminy, gdyż słabe drogi zniechęcają inwestorów i zainteresowanych.

Generalnie na obszarze miasta i gminy brak jest przeszkód do rozbudowy układu komunikacyjnego za wyjątkiem centrum miasta, które objęte jest ochroną konserwatorską łącznie z układem ulic. Brak płynnego przebiegu drogi regionalnego znaczenia nr 728, na styku z zabytkowym śródmieściem, gdzie ruch przenoszony przez drogę wywiera niekorzystne oddziaływanie na zabytkową zabudowę (drgania, wibracje, hałas), to problem do rozwiązania, zarówno pod względem planistycznym jak i realizacyjnym. Kolizyjny przebieg tej drogi o nienormatywnych łukach i spadkach jest wynikiem jej realizacji w innych uwarunkowaniach ruchowych i trudnych warunkach terenowych.

Barierą (utrudnieniem) dla rozwoju są natomiast parametry i stan techniczny dróg i ulic, co szczególnie widoczne w układzie dróg gminnych, które w większości są zbyt wąskie i przeważnie posiadają nawierzchnię gruntową. Wąskie korytarze komunikacyjne są problemem powszechnym, niemniej jednak stanowią pewne ograniczenie w połączeniach komunikacyjnych, szczególnie obecnie w dobie rozwoju motoryzacji i coraz większych gabarytów samochodów dostawczych czy też maszyn rolniczych. Dochodzi do tego jeszcze tendencja obustronnego obudowywania dróg i ulic zabudową zagrodową i mieszkaniową w bliskiej odległości od jezdni, która jeszcze bardziej utrudnia warunki jazdy lub przewozu stwarzając również niebezpieczeństwo wypadków.

W układzie komunikacyjnym miejskim brak jest segregacji ruchu - ulice układu podstawowego pełnią złożone funkcje od przenoszenia ruchu zewnętrznego, zbierania ruchu z układu uzupełniającego jak również bezpośredniej obsługi otoczenia. Złożoność funkcji pełnionych przez podstawowe ciągi uliczne jest przyczyną wielu kolizji i utrudnień w ruchu, szczególnie na styku ruchu ciężkiego, tranzytowego a ruchu dojazdowego i pieszego.

Dodatkowym utrudnieniem w realizacji układu drogowego jest ukształtowanie terenu, tj. występowanie dość wysokiej skarpy, na której położone jest miasto i gmina, która stanowi poważny problem dla uzyskania normatywnych spadków ulic i dróg.

Mieszkańcy miasta i prawie wszystkich wsi na obszarze gminy, za wyjątkiem wsi: Rokitnica, Godzimirz, Gilówka, Borowiec, Wólka Magierowa, Borowina i częściowo Wólka Pobiedzińska mają możliwość podróżowania komunikacją zbiorową autobusową, bądź to regularnej komunikacji PKS-u, bądź to przewozów autobusowych tzw. szkolnych. Miasto i większość wsi leżą na trasach linii autobusowych bądź znajdują się w izochronie dojścia do przystanku autobusowego. Możliwość podróżowania publicznym lub prywatnym środkiem lokomocji zbiorowej stanowi dodatkowy atut do rozwoju obszaru.

Gmina posiada dość dobre połączenia komunikacją zbiorową szczególnie z pobliskimi miastami: Rawą Mazowiecką, Grójcem czy też z sąsiadującymi gminami: Rzeczą, Cielądzem, Sadkowicami, Mogielnicą i Odrzywołem ;braki połączeń występują w kierunku wschodnim.

2.5.2 Sieć energetyczna

Miasto posiada własną elektroenergetyczną stację zasilającą - PZ 15 kv „Nowe Miasto”, do której energia elektryczna jest doprowadzana z głównych stacji zasilających GPZ 110/15 kv: „Roszkowa Wola” i „Żurawia” w woj. łódzkim oraz „Mogielnica” i „Radzice” w województwie mazowieckim.

Aktualne zapotrzebowanie miasta na energię elektryczną wynosi 7.500 MWh rocznie i jest w pełni zaspakajane. Stacje 110/15 kv, z których następuje pobór energii dla miasta posiadają jeszcze duże rezerwy znamionowej mocy elektrycznej, jednak znajdują się w dużych odległościach (13÷33 km) od stacji PZ 15 kv „Nowe Miasto”.

Dystrybucja energii doprowadzanej do PZ 15 v odbywa się za pomocą sieci rozdzielczej średniego napięcia 15 kv, lokalnych miejskich stacji transformatorowo - rozdzielczych 15/0,4 kv i zasilanych z tych stacji linii rozdzielczych niskiego napięcia 0,4 kv, do których przyłączone są instalacje i urządzenia elektryczne poszczególnych odbiorców oraz użytkowników tej energii.

Sieć dystrybucyjna 15 kv miasta i sieć rozdzielcza niskiego napięcia 0,4 kv składa się w przeważającej części z linii napowietrznych, z przewodami na słupach wsporczych.

Udział sieci kablowej, podziemnej, która nie stwarza dużych kolizji z zabudową i środowiskiem, stanowi w całkowitej długości tej sieci 25%.

Przepustowość energetyczna miejskiej sieci 15 v jest wyższa niż występujące obecnie zapotrzebowanie na moc i energię elektryczną, natomiast około 10% wszystkich linii rozdzielczych niskiego napięcia 0,4 v w mieście posiada przepustowość zbyt małą, w stosunku do wymaganych standardów napięciowych dostawy energii.

Ponad 50% stanu ilościowego sieci dystrybucyjnej 15 kv i linii rozdzielczych 0,4 kv miasta eksploatowane jest przez 25 lat i posiada znaczny stopień zużycia technicznego.

Zapotrzebowanie gminy w energię elektryczną odbywa się z głównych stacji zasilających GPZ 110/15 kv: „Roszkowa Wola”, „Żurawia” i „Rawa Mazowiecka” w woj. łódzkim oraz „Mogielnica” i „Radzice” w woj. mazowieckim, a także ze stacji zasilającej PZ 15 v w Nowym Mieście. Wszystkie z wyżej wymienionych stacji posiadają znaczne rezerwy mocy elektrycznej w zainstalowanych w nich urządzeniach. Dystrybucja energii z tych stacji na obszarze gminy następuje za pomocą sieci rozdzielczej średniego napięcia 15 kv, ze stacjami transformatorowo - rozdzielczymi 15/0,4 kv zlokalizowanymi w poszczególnych miejscowościach. Rozdział i dostawa energii ze stacji 15/0,4 kv do indywidualnych odbiorców oraz użytkowników następuje za pomocą przyłączonych do tych stacji lokalnych linii rozdzielczych niskiego napięcia 0,4 kv.

Sieć dystrybucyjna średniego napięcia 15 kv stanowi układ połączonych między sobą i głównymi stacjami zasilającymi 110/15 v ciągów magistralnych z liniami odgałęźnymi do poszczególnych stacji 15/0,4 v. Zbyt mała ilość tych powiązań, a także powiązań między długimi liniami odgałęźnymi powoduje, że poziom wymaganej ciągłości dostawy energii nie jest dotrzymywany w sposób stały. Cała sieć dystrybucyjna 15 kv gminy oraz prawie wszystkie linie lokalnych sieci rozdzielczych niskiego napięcia 0,4 kv są siecią napowietrzną, z przewodami zawieszonymi na słupach wsporczych.

Aktualne zapotrzebowanie gminy na energię elektryczną kształtuje się na poziomie 7.000 MWh rocznie. Sieć dystrybucyjna 15 kv posiada przepustowość energetyczną znacznie przewyższającą to zapotrzebowanie, jednak niektóre z głównych ciągów magistralnych tej sieci są liniami zbyt długimi, ze względu na znaczne odległości stacji zasilających 110/15 kv.

W lokalnych sieciach rozdzielczych niskiego napięcia 0,4 v występują jeszcze linie i obwody, w których nie są zachowane standardy napięciowe dostawy energii elektrycznej. Około 55% całej sieci dystrybucyjnej 15 kv i sieci rozdzielczych 0,4 kv gminy charakteryzuje się długim, ponad 25 letnim okresem eksploatacji.

Przez teren gminy przebiegają dwie elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia 110 kv relacji Roszkowa Wola - Mogielnica. Wzdłuż tras tych linii występuje strefa ochronna, o szerokości ok. 40 m, związana z oddziaływaniem pola elektromagnetycznego na środowisko. W strefie tej nie powinna być lokalizowana zabudowa przeznaczona do stałego pobytu człowieka, parkingi samochodowe, składy, magazyny, boiska, urządzenia dźwigowe i zraszające, itp., a także roślinność wysokopienna.

2.5.3 Sieć gazowa

Na terenie gminy brak jest sieci gazowej. Mieszkańcy dla potrzeb gospodarstw domowych korzystają w swych gospodarstwach z gazu bezprzewodowego.

Zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego proponuje się zasilanie gminy w gaz ziemny od strony północno-zachodniej z rejonu gminy Cielądz bądź Czerniejewice.

2.5.4 Łączność – telekomunikacja

Potrzeby telekomunikacyjne miasta są aktualnie realizowane w oparciu o główny węzeł telekomunikacyjny w Radomiu, przewodowe łącze telekomunikacyjne relacji Radom - Nowe Miasto i miejską centralę telefoniczną.

Lokalna infrastruktura telekomunikacyjna miasta składa się z napowietrznych i kablowych linii telefonicznych dwu, cztero i wieloparowych, łączących centralę z poszczególnymi abonentami. W infrastrukturze tej nie występują światłowody, charakteryzujące się praktycznie nieograniczoną, w stosunku do tych linii, przepustowością impulsów przekazywanych w ramach wszystkich dostępnych technik przekazu informacji. Centrala telefoniczna w mieście jest również wykorzystywana dla potrzeb abonentów telefonicznych w gminie. Pojemność numeryczna centrali, jak i przepustowość istniejącej lokalnej infrastruktury liniowej nie zabezpiecza możliwości dalszego, znaczącego dostępu do usług telekomunikacyjnych.

Wskaźnik ilości abonentów sieci telefonicznej, przypadających na 100 mieszkańców miasta, wyrażający stopień nasycenia tymi usługami, wynosi aktualnie 12 ab/100 M, a powinien już obecnie osiągnąć co najmniej 25 ab/100 M, biorąc pod uwagę dane krajowe dla wielu miast w kraju o liczbie ludności porównywalnej z Nowym Miastem.

Usługi telekomunikacyjne dla gminy są realizowane poprzez centralę telefoniczną w Nowym Mieście, lokalne placówki pocztowe i miejscowe linie telefoniczne napowietrzne, łączące abonentów z centralą.

Aktualnie funkcjonujący układ urządzeń telekomunikacyjnych posiada pojemność niedostosowaną do obecnych i przyszłych potrzeb. Wskaźnik ilości abonentów sieci telefonicznej, przypadających na 100 mieszkańców jest niski, w stosunku do niezbędnych standardów i wynosi ok. 5 ab/100 M.

Lokalna sieć telefoniczna do abonentów wykonana jest w tradycyjnej technice przewodowej, według której abonent ma przypisaną jedną parę przewodów. Technika ta, jako nieefektywna w zakresie zdolności przesyłowej impulsów, jest coraz częściej zastępowana techniką przewodów światłowodowych.

2.5.5 Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Nowe Miasto położone jest gminne wysypisko odpadów stałych w Łęgonicach Nowych o powierzchni użytkowej 2.5 ha.

2.6 Powierzchnia i użytkowanie gruntów.

Miasto i gmina Nowe Miasto n. Pilicą stanowią region o typowo rolniczym charakterze. Użytki rolne zajmują ponad 60% ich powierzchni. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy jest następująca:

1. użytki rolne – 10 144 ha – 68,9%, w tym:
 - grunty orne – 7 479 ha – 73,7%
 - łąki – 944 ha – 9,3%
 - pastwiska – 818 ha – 8,1%
 - sady – 484 ha – 4,8%
 - grunty orne pod zabudowami, rowami i stawami – 419 ha – 4,2%
2. grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia – 3 641 ha – 24,7%
3. grunty pod wodami – 112 ha – 0,8%, w tym:
4. nieużytki – 170 ha – 1,2%
5. tereny zabudowane i zurbanizowane – 387 ha – 2,6%
6. tereny różne – 279 ha – 1,9%.

Struktura użytkowania gruntów na terenie miasta przedstawia się następująco:

1. użytki rolne – 587 ha – 52,7%, w tym:
 - grunty orne – 389 ha – 66,3%
 - łąki – 25 ha – 4,3%
 - pastwiska – 63 ha – 10,7%
 - sady – 70 ha – 11,9%
 - grunty orne pod zabudowami, rowami i stawami – 40 ha – 6,8%
2. grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia – 40 ha – 3,6%
3. grunty pod wodami – 56 ha – 5%, w tym:
4. nieużytki – 10 ha – 0,9%
5. tereny zabudowane i zurbanizowane – 69 ha – 6,2%
6. tereny różne – 352 ha – 31,6%.

2.7 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Nowe Miasto nazywane jest Watykanem, ponieważ na jego terenie istnieje sześć zakonów i klasztorów oraz dwa kościoły. Na terenie całej gminy, włączając Łęgonice, Żdżary i Waliska są prócz miasta jeszcze trzy kościoły i jedno zgromadzenie w Żdżarach. Gmina Nowe Miasto należy do regionów atrakcyjnych pod względem krajobrazowym oraz historycznym. Istnieją do dziś pałace i parki dworskie (Nowe Miasto, Gostomia i Łęgonice), kościoły drewniane (Łęgonice i Waliska), zabytkowe kościoły murowane (Nowe Miasto, Żdżary i Nowe Łęgonice) oraz kompleks klasztorny w Nowym Mieście. Najstarszą budowlą zabytkową jest pałac Małachowskich z 1756 r. Klasztor kapucynów to również wyjątkowy zabytek wybudowany w latach 1765-1786 w stylu barokowym. Trzy kilometry od Nowego Miasta leży „Górka Zgody”, gdzie w 1666 r. nastąpiło pogodzenie hetmana Jerzego Lubomirskiego z królem Janem Kazimierzem.

Nowe Miasto z Piasecznem łączą 72 km **kolejki wąskotorowej**. Ten odcinek kolejki nazywany jest Grójecką Koleją Wąskotorową (szerokość 1000 mm). Kolejka zaczęła jeździć w 1898 r. Trasa jej przejazdu prowadzi przez Tarczyn, Grójec, Mogielnicę. Obecnie jednak kolejka nie funkcjonuje, pomimo że jest w dobrym stanie technicznym. Przeszkodą są sprawy formalne, ponieważ obecnie użytkownikiem całego majątku kolejki jest Piaseczyńskie Towarzystwo Grójeckiej Kolei Wąskotorowej.

Za najistotniejsze obszary i elementy środowiska kulturowego na terenie miasta, które rzutować będą na kierunki polityki przestrzennej uznaje się:

- strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej dla terenów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- strefę częściowej ochrony konserwatorskiej dla historycznego układu urbanistycznego fragmentarycznie zachowanego,
- strefą ochrony wartości przyrodniczo-krajobrazowych dla zespołu nowo miejskiego rozciągającego się na Nowe Miasto oraz wsie Góra i Pobiedna w której ochronie podlegają:
 - woda i koryto rzeki
 - dolina
 - skarpa wraz z parowami
 - zabytkowy układ przestrzenny Nowego Miasta
 - wiejskie układy przestrzenne wsi Pobiedna i Góra

- strefę ekspozycji dla zespołu nowomiejskiego od strony południowej,
- obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków i podlegające ochronie prawnej,
- obiekty zabytkowe będące w ewidencji konserwatorskiej,
- obiekty wnioskowane do objęcia ochroną konserwatorską.

2.8 Gospodarka

Lokalny sektor gospodarczy rozwija się niezbyt dynamicznie. W całej gminie jest zarejestrowanych ponad 600 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w bazie REGON, ale nie należy ulegać złudzeniu, że wszystkie one faktycznie działają. Wiele z nich pozostaje w stanie zawieszenia, lub faktycznie zakończyło działalność a nie dokonały oficjalnego wyrejestrowania. Tabela pokazuje dynamikę przyrostu ilości firm w kolejnych latach.

Tabela 1: Ilość podmiotów gospodarczych w Nowym Mieście ogółem zarejestrowanych w bazie REGON w latach 1996 – 2001

Ilość firm ogółem						
lata:	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Nowe Miasto nad Pilicą	544	474	528	559	579	616

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak widać z kolejnej tabeli – aktywność gospodarcza w Nowym Mieście jest zbliżona do średniej dla gmin miejsko-wiejskich w Polsce ogółem. Jest jednak nieco niższa od wskaźników powiatowych i zupełnie niska na tle województwa.

Tabela 2: Aktywizacja gospodarcza: ilość podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności (wg bazy REGON w latach 1996 – 2001)

Ilość firm na 10 tys. ludności						
lata:	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Nowe Miasto nad Pilicą	560	491	551	587	615	676
Średnio w powiecie	596	557	597	647	695	727
Średnio w województwie	828	844	925	991	1026	1039
Średnio gminy miejsko-wiejskie	512	556	616	663	701	666

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3: Dynamika ilości podmiotów gospodarczych: roczne zmiany ilości podmiotów w latach 1996 – 2001 (wg bazy REGON)

Dynamika przyrostu ilości firm					
lata:	1997	1998	1999	2000	2001
Nowe Miasto nad Pilicą	-14,8%	10,2%	5,5%	3,5%	6,0%
Średnio w powiecie	-7,1%	6,8%	7,8%	6,7%	4,1%
Średnio w województwie	1,9%	8,8%	6,8%	3,5%	1,3%
Średnio gminy miejsko-wiejskie	8,6%	10,1%	7,2%	5,9%	-4,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa tabela pokazuje dynamikę ilości podmiotów gospodarczych. Widać tu, że po załamaniu na przełomie lat 1996 i 1997, w Nowym Mieście odnotowuje się jednak stały konsekwentny wzrost ilości firm w dość dobrym tempie.

2.9 Sfera społeczna

2.9.1 Sytuacja demograficzna i społeczna terenu.

Według danych GUS za 2002 rok gminę zamieszkuje nieco ponad 9034 osób, z czego w samym mieście mieszka 4665. Kształtowanie się liczby ludności w latach poprzednich (od 1996 r) oraz prognozę demograficzną na lata do 2016 roku przedstawia tabela 4:

Liczba ludności w gminie							
lata:	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba ludności:	9713	9657	9591	9515	9412	9109	9034
lata:	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Prognoza liczby ludności:	8959	8883	8808	8733	8658	8582	8507
lata:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Prognoza liczby ludności:	8432	8357	8281	8206	8131	8056	7980

Źródło: oprac. własne na podstawie danych GUS

Prognoza jest oparta na pesymistycznym założeniu, że będzie się niezmiennie kontynuował obecny trend zmniejszania liczby ludności miasta i gminy. Nie wzięto tu jako podstawy wyliczenia dramatycznego spadku liczby ludności na przełomie lat 2000/2001 (związanego z czynnikiem

incydentalnym: likwidacją jednostki wojskowej), ale średnią wieloletnią. Prognoza ma oczywiście charakter ostrzegawczy, ale i tak warto odnotować, że według niej po roku 2015 liczba ludności miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą spadnie poniżej 8 tys. mieszkańców.

Zagęszczenie ludności (osoby na km²)						
lata:	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Nowe Miasto nad Pilicą	61,29	60,94	60,52	60,04	59,39	57,48
Średnio w powiecie	78,81	78,75	78,79	78,84	78,67	78,47
Średnio w województwie	142,18	142,28	142,33	142,42	142,57	142,75
Średnio gminy miejsko-wiejskie	86,51	86,47	86,46	86,54	86,42	86,61

Z kolei niskie zagęszczenie ludności na terenie gminy współgra z niskim wskaźnikiem urbanizacji (zarówno geograficznym, jak i demograficznym). Pokazuje to na przykładzie okresu lat 1996 – 2001 i na tle porównawczym powiatu, województwa i gmin miejsko-wiejskich w Polsce ogółem powyższa tabela.

Następna tabela obrazuje niski i stale malejący udział młodzieży w populacji (szczególnie niepokojący na tle wskaźnika dla gmin miejsko-wiejskich w Polsce ogółem), Może on nie być tak alarmujący w wymiarze ilościowym, niestety znamy z ankiet i badań zogniskowanych także jego charakter jakościowy: i tak nieliczna grupa młodzieży wyraża dość powszechnie aspiracje emigracyjne.

TABELA 6: Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 1996 – 2001)

Miara Demograficznej Młodości						
lata:	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Nowe Miasto nad Pilicą	49,70%	47,92%	45,57%	42,56%	40,10%	37,97%
Średnio w powiecie	45,74%	44,21%	42,57%	41,21%	39,40%	37,80%
Średnio w województwie	42,99%	41,67%	40,24%	38,91%	37,37%	35,74%
Średnio gminy miejsko-wiejskie	49,91%	48,34%	46,60%	44,95%	43,03%	41,01%

Źródło: oprac. własne na podstawie danych GUS

Natomiast kolejna tabela pokazuje wskaźnik alarmujący: bardzo wysoką Miarę Demograficznej Starości populacji. MDS jest o ponad 11% wyższa w Nowym Mieście, niż w gminach miejsko-wiejskich w Polsce ogółem.

TABELA 7: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 1996 – 2001)

Miara Demograficznej Starości						
lata:	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Nowe Miasto nad Pilicą	35,17%	35,05%	35,19%	34,66%	33,65%	34,45%
Średnio w powiecie	27,22%	27,25%	27,05%	26,94%	26,60%	26,30%
Średnio w województwie	27,12%	27,21%	27,27%	27,26%	27,20%	27,05%
Średnio gminy miejsko-wiejskie	22,87%	22,94%	22,90%	22,89%	22,84%	22,69%

Źródło: oprac. własne na podstawie danych GUS

2.9.2 Rynek pracy

Bardzo istotnych informacji dostarcza poniższa tabela pokazująca, jaki odsetek ludności Nowego Miasta w wieku produkcyjnym faktycznie pracuje. Dla lat 2000 i 2001 wskaźnik ten wynosi odpowiednio: 17,24% i 16,70 (i z roku na rok maleje, podobnie zresztą, jak w całym kraju). To o 10% mniej, niż średnio w podobnych gminach w Polsce.

Tabela 8: Wskaźnik aktywności zawodowej: pracujący jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (dane za lata 1996 – 2001)

Wskaźnik aktywności zawodowej:						
lata:	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Nowe Miasto nad Pilicą	19,05%	23,87%	20,69%	18,35%	17,24%	16,70%
Średnio w powiecie	23,37%	24,16%	24,28%	24,04%	23,05%	20,52%
Średnio w województwie	46,37%	46,87%	46,49%	45,45%	42,58%	41,81%
Średnio gminy miejsko-wiejskie	34,04%	34,13%	33,38%	31,15%	28,12%	26,63%

Źródło: oprac. własne na podstawie danych GUS

Jeśli dla roku 2001 przyjmiemy, że na 100 mieszkańców województwa mazowieckiego w wieku produkcyjnym 42 pracowało, a 13 było bezrobotnych, to znaczy, że pozostałych 45 było nieaktywnych ekonomicznie (uczyło się, utrzymywało się z renty lub innego świadczenia socjalnego, było na utrzymaniu członka rodziny itp.). Dla Nowego Miasta te wskaźniki wynoszą odpowiednio: 17 pracujących, 9 bezrobotnych i 74 osoby nieaktywne ekonomicznie.

Tabela 9: Wskaźnik feminizacji zatrudnienia: udział procentowy kobiet w grupie pracujących ogółem (dane za lata 1996 – 2001)

Odsetek kobiet wśród pracujących ogółem:						
lata:	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Nowe Miasto nad Pilicą	61,54%	52,38%	59,84%	62,03%	63,28%	62,81%
Średnio w powiecie	51,26%	50,50%	50,21%	51,03%	48,93%	48,31%
Średnio w województwie	50,22%	49,44%	49,46%	50,08%	50,45%	51,02%
Średnio gminy miejsko-wiejskie	46,56%	46,21%	46,69%	47,12%	47,23%	47,66%

Źródło: oprac. własne na podstawie danych GUS

W Nowym Mieście – odmiennie, niż w gminach miejsko-wiejskich w Polsce ogółem – zdecydowana większość pracujących to kobiety. Podczas gdy w 2001 roku w gminach miejsko-wiejskich w Polsce ogółem na 100 pracujących zaledwie niespełna 48 to były kobiety, w Nowym Mieście – prawie 63 osoby z każdych 100 pracujących to kobiety.

2.9.3 Bezrobocie

Dane oficjalne o bezrobociu rejestrowanym w **powiecie grójeckim** są optymistyczne. Stopa bezrobocia w latach 2000 – 2003 niezmiennie jest niższa o jedną trzecią od średniej dla województwa mazowieckiego i blisko o połowę niższa od wskaźnika dla całej Polski. Obecnie stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie grójeckim wynosi niespełna 10% (przy ogólnopolskiej stopie 17,8%). To ważny element, który należy odnotować.

Tabela 10: Zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego w kraju, województwie mazowieckim i powiecie grójeckim w latach 2000 – 2003

Stopa bezrobocia rejestrowanego:				
lata:	2000	2001	2002	2003
Polska ogółem	15,1%	17,4%	18,1%	17,8%
województwo mazowieckie	10,8%	12,9%	13,9%	13,8%
powiat grójecki	7,7%	9,1%	9,7%	9,9%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu

Bezrobocie w powiecie grójeckim, a więc i w Gminie Nowe Miasto, przeżywa wahania w cyklu rocznym polegające na corocznym wzroście w początku roku, następnie spadku w okresie letnim i powolnym dużym wzroście od września aż do końca roku. Wzrost jesienny wynika nie tylko z końca prac sezonowych, ale także (szczególnie od grudnia do lutego) z rejestrowania się absolwentów szkół średnich z danego roku. Z kolei z wywiadów wynika, że zmniejszenie bezrobocia w trakcie wakacji wiąże się nie tylko z zatrudnieniem sezonowym, ale także z wyjazdami na odpoczynek i nie zgłaszaniem się w tym czasie ludzi do urzędów pracy, by potwierdzić przebywanie na bezrobociu.

2.9.4 Bezpieczeństwo publiczne

Jednym z czynników kształtujących jakość miejsca zamieszkania jest bezpieczeństwo publiczne. Od 31 marca 2003 r. jest to Posterunek Policji. Jest ośmiu funkcjonariuszy i kierownik posterunku, którzy mają do dyspozycji dwa oznakowane radiowozy.

Przestępczość na terenie gminy jest niewielka i potwierdza ją to dane policyjne. Na terenie miasta i gminy odnotowano w 2003 roku następujące przestępstwa kryminalne:

- rozboje (3),
- kradzieże z włamaniem, kradzieże samochodów (3),
- usiłowanie gwałtu (1).

Nie odnotowano włamań do domków letniskowych, co będzie zapewne przesłanką do decyzji inwestycyjnych przyszłych inwestorów tego typu. Według opinii policji – na terenie gminy nie ma miejsc niebezpiecznych, nie ma „melin” pijackich, nie ma problemu z narkotykami. W szkołach jest bezpiecznie. Przy drogach wyjazdowych nie ma prostytutki. Przestępczość łączy się zazwyczaj z patologiami rodzinnymi. Sprawcami większości przestępstw są mężczyźni w wieku 20-30 lat. Najczęstszy powód to alkohol. Utonięć w rzekach i stawach nie odnotowano (nawet w czasie wakacji).

Jeśli chodzi o zagrożenia w ruchu drogowym, to najwięcej wypadków odnotowuje się na drodze prowadzącej w dół, za cmentarzem, na Warszawę, przy wyjeździe z miasta oraz na ulicy Browarnej. Nie ma tzw. czarnych punktów.

III. ZADANIA INWESTYCYJNE ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W MIEŚCIE.

Na podstawie zidentyfikowanych w poprzedniej części dokumentu problemów charakterystycznych dla Nowego Miasta nad Pilicą oraz na podstawie głównych kierunków działań zdefiniowanych w dotychczas tworzonych dokumentach programowych obejmujących swym zasięgiem geograficznym miasto i jego okolice jak również na podstawie potrzeb zdefiniowanych w trakcie spotkania z mieszkańcami oraz przedstawicielami różnych sektorów gospodarki funkcjonujących na terenie miasta, można określić główne zadania, konieczne do realizacji w najbliższym okresie (tj. w latach 2004-2006) oraz w latach kolejnych.

Mając na uwadze powyższe oraz opierających się na wytycznych określonych w ZPORR i UZPORR, mówiących o możliwościach pozyskania bezzwrotnej pomocy finansowej z EFRR oraz odnosząc się do wytycznych określających zawartość PRL, zdefiniowano następujące **zadania**, których realizacja przyczyni się do rozwoju miasta w najbliższych latach:

3.1. Działania w zakresie kultury, turystyki i rekreacji

Ze względu na walory krajobrazowe, co jest niezwykle ważne szczególnie w sąsiedztwie wielkiej aglomeracji miejskiej, jaką jest Warszawa, Nowe Miasto n. Pilicą w najbliższych latach skupi swą uwagę na inwestycjach wzmacniających pośrednio jego potencjał turystyczny. Również bezpośrednie inwestycje w tkankę kulturalną. W tym kontekście ważny jest remont i późniejsze zagospodarowanie zespołu pałacowo-parkowego o powierzchni prawie 18 ha w Nowym Mieście. Jednakże w zadanie to należy zaangażować w całości lub w części fundusze niepubliczne, co w znacznym stopniu (przynajmniej na chwilę obecną) eliminuje możliwość pozyskania dotacji w ramach ZPORR. Stąd więc idea, aby w najbliższym czasie gmina tworzyła odpowiednie warunki, stanowiące właściwą zachętę dla inwestorów.

Analiza przeprowadzona w trakcie budowania „Strategii rozwoju” każe stwierdzić, iż władze miasta muszą realizować w ramach zadań własnych te zadania, które bezpośrednio lub pośrednio wzmocnią najważniejszy sektor gospodarki lokalnej czyli turystykę.

Przedstawione w dalszej części PRL inwestycje, wynikające ze zgłaszanych przez społeczność lokalną potrzeb oraz możliwości finansowych gminy charakteryzują się właśnie ukierunkowaniem na zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta oraz poprawą warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej.

Takie podejście przyczyni się do realizacji celów działania 3.1. i 3.2. ZPORR, tj.:

- przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich i małych miast do 20 tys. mieszkańców oraz obszarów restrukturyzowanych,
- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi i małych miast,
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej.

Ważnym jest wykorzystanie obecnego potencjału, wynikającego ze struktury będących w posiadaniu miasta terenów, które w większości spełniać mogą potrzeby potencjalnych gości z zewnątrz jak i mieszkańców Nowego Miasta n. Pilicą. Gmina szczególnie musi dbać o swoje dziedzictwo kulturowe oraz przyrodnicze, stąd też bardzo ważne są wszelkie prace na rzecz renowacji tych obiektów, które mogą wpłynąć na atrakcyjność turystyczną.

3.2. Działania zmierzające do poprawy stanu środowiska naturalnego gminy, gospodarki wodnej oraz zwiększenia standardu życia mieszkańców gminy.

Najważniejsze działania operacyjne, przyczyniające się do realizacji rozwoju gminy w oparciu o walory krajobrazowe i turystyczne, powinny przyczynić się do zagwarantowania odpowiedniej dbałości o środowisko naturalne.

Przez teren gminy płyną **dwie rzeki**: Pilica i Drzewiczka. Promowana, jako rzeka niezwykle czysta Pilica, to w tej chwili akwen, przy którym nie ma kąpielisk - kąpiel jest zakazana, ze względu na zanieczyszczenia, w tym bakteriami coli. Organizowane są jednak wciąż spływy kajakowe, bowiem Pilica to szlak kajakowy ciągnący się z Tomaszowa Mazowieckiego poprzez Spałę, Nowe Miasto, Białobrzegi, Warkę aż do Wisły.

Na terenie całej gminy jest 300 ha akwenów wodnych, włączając obie rzeki: Pilicę i Drzewiczkę oraz starorzecza i stawy. Gmina zalesiona jest na obszarze 3000 ha.

Pilica tworzy naturalną granicę między Mazowszem a Małopolską. Jest to rejon słabo uprzemysłowiony - są tutaj przede wszystkim lasy albo sady (jabłonie).

Najważniejszym zadaniem dla miasta, które wpłynie na realizację celów i zamierzeń określonych w poprzednim podrozdziale, polega na rozbudowie systemu **kanalizacji sanitarnej** w gminie. Pozwoli to na uporządkowanie i uregulowanie prowadzonej przez miasto gospodarki wodno-ściekowej, co bezpośrednio wpłynie na poprawę stanu środowiska naturalnego. Dla takiego obszaru jak gmina Nowe Miasto nad Pilicą, gdzie wybitnie najważniejszą rolę odgrywają walory turystyczne miasta, poprawa stanu środowiska naturalnego będzie miało kluczowe znaczenie. Ścieki odprowadzane będą do istniejących oczyszczalni ścieków, których łączna „przepustowość” pozwoli na przyjęcie i utylizację wszystkich ścieków. Najważniejsze znaczenie dla rozwoju gminy w tym obszarze będzie miało zrealizowanie zgodnie z planem (tzn. w latach 2005-2006) inwestycji pn. Rozbudowa kanalizacji w Nowym Mieście n. Pilicą.

Niezwykle ważnym elementem, wpływającym na poprawę jakości życia mieszkańców (a także potencjalnych turystów) jest uregulowanie **gospodarki wodnej** poprzez eliminację scharakteryzowanych w tym obszarze problemów, polegających m.in. na niskiej jakości wody pitnej oraz niedostatecznie rozwiniętym systemem wodociągowym. Polepszeniu istniejącego stanu mają służyć następujące inwestycje: „Modernizacja stacji uzdatniania wody w Żdżarach” oraz „Budowa wodociągów wiejskich w miejscowościach Żdżarki i Dąbrowa”. W dalszej perspektywie czasu (w zależności od zasobów gminy) będą realizowane kolejne przedsięwzięcia w tym obszarze, m.in. „Budowa wodociągu w części w Nowych Strzałkach”.

Okres realizacji poszczególnych przedsięwzięć może ulec pewnym wahaniom, co wynika z procesu oceny wniosków do ZPORR, a rzeczywista realizacja może rozpocząć się dopiero najwcześniej pod koniec roku 2004 lub na początku roku 2005.

Wsparcie tego obszaru ze środków budżetu miasta pozwoli również na zwiększenie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej gminy, co zaowocuje zwiększoną aktywnością w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw (szczególnie funkcjonujących w obszarze rzemiosła i usług) oraz przyczyni się do zwiększenia roli gminy w kształtowaniu regionalnego produktu turystycznego.

Obecnie władze miejskie są również na etapie konkretyzacji planów związanych z wzmożeniem działań na rzecz ochrony przeciwpowodziowej (likwidacja zagrożenia ze strony rzeki poprzez realizację budowy zbiornika retencyjnego w Nowym Mieście n. Pilicą) i uporządkowania obszarów miejskich w obrębie rynku.

Plany związane z **gazyfikacją** miasta, ze względu na priorytetowy charakter innych zadań będą miały swój bieg dopiero w latach następnych.

3.3. Działania w zakresie poprawy infrastruktury komunikacyjnej gminy.

Głównym zadaniem władz gminnych w tym obszarze, prowadzącym do realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy oraz dokumentu „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta jest stałe polepszanie stanu lokalnej infrastruktury drogowej poprzez budowę bądź modernizację dróg gminnych w celu osiągnięcia jak najwyższych standardów jakości. Większość z planowanych inwestycji ma za zadanie zwiększenie komfortu mieszkańców korzystających z dróg gminnych oraz ułatwienie dostępu do miejsc zamieszkania lub obszarów prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze turystyki.

Działania te realizują cele dla działań 3.1. i 3.2. określone w UZPORR. Większość z planowanych działań drogowych przewidziana jest do realizacji w kolejnym okresie programowania i polegać będą na budowie dróg gminnych (m.in. w Godzimierzu i w Świdrygałach oraz drogi Nowe Bieliny - Jankowice). Będą miały one duży wpływ na polepszenie jakości życia mieszkańców, zwiększenie bezpieczeństwa, a tym samym uatrakcyjnienia terenów Nowego Miasta n. Pilicą i okolic dla potencjalnych inwestorów. Ważnym aspektem jest również zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców gminy poprzez budowę **chodników dla pieszych**, szczególnie w ciągach ulic o największej częstotliwości korzystania przez użytkowników pojazdów mechanicznych.

Projekty drogowe będą miały na celu zapewnienie dostępności całym systemem do zlokalizowanych na obszarze miasta i gminy funkcji o zasięgu ponadlokalnym i ogólnomiejskim oraz zapewnienie sprawnego i bezpiecznego przemieszczania się mieszkańców.

3.4. Działania w zakresie poprawy stanu infrastruktury społecznej Nowego Miasta nad Pilicą.

Zadanie to dotyczy przede wszystkim poprawy stanu istniejącej **infrastruktury edukacyjnej i sportowej** i stworzy warunki dla lepszego rozwoju dzieci i młodzieży – mieszkańców gminy.

Jakość infrastruktury zdrowotnej i socjalnej (ośrodki zdrowia, MOPS - pozostające w nadzorze gminy) Nowego Miasta n. Pilicą nie wskazuje na konieczność realizacji inwestycji w tym obszarze.

W gminie Nowe Miasto n. Pilicą istnieją 3 szkoły administrowane przez samorząd lokalny:

1. Publiczne Gimnazjum w Nowym Mieście
2. Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Mieście
3. Publiczna Szkoła Podstawowa w Żdżarach.

Jednym z zadań, które w najbliższej przyszłości wpłynie na poprawę jakości bazy edukacyjnej będzie termomodernizacja Publicznego Gimnazjum i Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Mieście nad Pilicą.

W związku z wykazywanym w wielu badaniach pogarszającym się stanem sprawności fizycznej dzieci i młodzieży w najbliższych latach główny nacisk położony zostanie na stworzenie nowoczesnej i spełniającej wszystkie wymogi bazy sportowej w postaci sali gimnastycznej. Niezwykle ważne dla popularyzowania sportowych postaw od najmłodszych lat jest modernizacja wielofunkcyjnego i będącego lokalną atrakcją stadionu miejskiego, co także stanie się przedmiotem zabiegów gminy w kolejnych latach. Ważne będzie umożliwienie korzystania z obiektów przez wszystkich mieszkańców gminy w zależności od zgłaszanego zapotrzebowania. Takie podejście na pewno zwiększy również atrakcyjność gminy jako ośrodka, w którym organizowane będą liczne imprezy sportowe o zasięgu gminnym i powiatowym.

Ze względu na konieczność prowadzenia polityki opartej na zasadzie zrównoważonego rozwoju trudno jest wskazać na dużą bądź małą wagę poszczególnych ww. zadań (obszarów problemowych). Gmina przy ograniczonych środkach musi realizować zadania na wielu płaszczyznach, tak aby osiągnąć wysokie kompetencje we wszystkich dziedzinach funkcjonowania i stworzyć odpowiednie warunki dla dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednakże z analizy planów inwestycyjnych na najbliższe lata (opisanych szczegółowo w rozdziale IV) można stwierdzić, iż w gminie Nowe Miasto n. Pilicą wskazuje się na następującą **hierarchię** zadań do realizacji, co wynika przede

wszystkim z potrzeb zgłaszanych przez społeczność lokalną, z założeń Strategii Rozwoju oraz ze zróżnicowanych możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania:

Lata 2004-2006

1. Budowa kanalizacji w Nowym Mieście n. Pilicą;
2. Modernizacja stacji uzdatniania wody w Żdżarach;
3. Termomodernizacja Publicznego Gimnazjum i Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Mieście nad Pilicą;
4. Budowa wodociągów wiejskich w miejscowościach Żdżarki , Dąbrowa i Józefów
5. Budowa lub modernizacja sali gimnastycznej w Nowym Mieście nad Pilicą
6. Budowa drogi gminnej w Godzimierzu
7. Budowa drogi gminnej w Świdrygałach

Lata 2007-2013

1. Modernizacja stadionu miejskiego;
2. Budowa zbiornika retencyjnego;
3. Budowa wodociągu w Nowych Strzałkach;
4. Modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków w Nowym Mieście nad Pilicą;
5. Budowa drogi Nowe Bieliny - Jankowice;
6. Gazyfikacja Gminy;
7. Infrastruktura osiedli.

Ponadto hierarchia ta została poparta decyzją Komisji Gospodarczo - Budżetowej Rady Miejskiej podjętą w dniu 5 lipca 2004 r.

Nie wszystkie z powyżej wymienionych obszarów interwencji władz gminnych mogą znaleźć dofinansowanie w ramach ZPORR, jednakże identyfikacja problemów pomoże podjąć odpowiednie korki dla zabezpieczenia środków w przyszłości i występowania o inne środki. Chęć realizacji tych, a nie innych działań w pierwszej kolejności wynika nie tylko z analizy potrzeb lokalnych, ale również ze stanu formalnego przygotowania ich do realizacji w najbliższym możliwym okresie.

IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW W RAMACH PLANU ROZWOJU LOKALNEGO NOWEGO MIASTA NAD PILICĄ.

Realizacja przez władze gminy Nowe Miasto n. Pilicą określonych w Rozdziale III zadań wymusza wykonanie konkretnych projektów inwestycyjnych, ze szczegółowym określeniem efektów ich realizacji i planowanych źródeł finansowania. Zgodnie z zapisami ZPORR oraz jego uzupełnienia, wszystkie projekty inwestycyjne wymagają sporządzenia studium wykonalności, które tak naprawdę pozwoli udowodnić wpływ inwestycji na rozwój lokalny oraz określi, czy planowane przedsięwzięcie posiada znamiona efektywności finansowej i ekonomicznej.

W realizacji projektów wzięto pod uwagę określoną w pkt. III hierarchię ważności zadań, która na zdecydowanym czele stawia budowę szczytkowej do tej pory sieci kanalizacyjnej. Wzięto również pod uwagę okres realizacji poszczególnych projektów, traktując jako priorytetowe te realizowane w bieżącym okresie planowania UE.

Ze względu na szybko zmieniającą się rzeczywistość i brak zidentyfikowania możliwości wsparcia projektów ze środków Unii Europejskiej w latach 2007-2013 (dopiero rozpoczął się proces opracowywania Narodowego Planu Rozwoju na ten okres), główna uwaga została położona na **realne do przeprowadzenia działania inwestycyjne** miasta w latach 2004-2006.

W okresie tym bardzo duże możliwości wsparcia oferuje ZPORR, w ramach którego około 25 % środków przeznaczonych zostało na wsparcie inwestycji na poziomie lokalnym (szczególnie zlokalizowanych na terenach wiejskich tzn. o wielkości do 20 tys. mieszkańców). Jednakże nie można zapominać o środkach przeznaczonych na rozwój regionalny (Priorytet I ZPORR, w szczególności działanie 1.2.), z których wspierane mogą być np. projekty z zakresu ochrony środowiska o wartości pow. 1 mln euro. Jednakże projekty z tego zakresu muszą charakteryzować się znacznie większym oddziaływaniem na rynek w skali regionalnej. Opisywane projekty są kluczowe dla dalszego rozwoju miasta.

Projekty opisane poniżej mają największą szansę realizacji w latach 2004-2006. Zgodnie z zasadą „n+2” ich rzeczywista realizacja (płatności za wykonane roboty) może obejmować również okres do połowy 2008 r., co w razie konieczności pozwoli zmodyfikować harmonogramy tych projektów. Należy jednak pamiętać, iż wykonanie całej niezbędnej

dokumentacji i złożenie wniosku o pomoc finansową nie może wykroczyć poza pierwszą połowę 2006 r., gdyż wszystkie umowy pomiędzy beneficjentem końcowym i wojewodą muszą zostać podpisane do końca 2006 r.

W przypadku otrzymania dofinansowania na projekty ze środków ZPORR, który wspiera realizowane zadania w wysokości aż 85 % kosztów kwalifikowanych w ramach III Priorytetu (w tym 75 % z EFRR oraz 10 % z Budżetu Państwa), poczynione w ten sposób oszczędności w kasie gminnej będą mogły być przeznaczone na realizację kolejnych, ważnych z punktu widzenia społeczności lokalnej przedsięwzięć. Przy opracowywaniu wniosków projektowych zostanie wzięty pod uwagę szczególny wpływ projektów na rozwój społeczno-gospodarczy gminy, a w szczególności wpływ na przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich. Dodatkowo określone są następujące cele szczegółowe, do których należy się bezpośrednio odnieść formułując wnioski projektowe:

- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi i małych miast
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej

W poniższych tabelach przedstawiono główne projekty, które mają szansę realizacji w okresie objętym dofinansowaniem EFRR w ramach ZPORR na lata 2004-2006.

Zasoby budżetowe miasta pozwalają na realizację wymienionych zadań, jednakże w zakresie wynikającym z otrzymanego dofinansowania. Należy również wziąć pod uwagę fakt, iż realizacja zadań przy zaangażowaniu środków EFRR oraz budżetu państwa w wysokości 85 % kosztów kwalifikowanych pozwoli zabezpieczyć w kasie miasta dodatkowe środki, które pomogą w realizacji innych przedsięwzięć znacząco wpływających na dalszy rozwój Nowego Miasta nad Pilicą. Zaoszczędzone środki pozwolą także pokryć koszty projektów, których nie można zakwalifikować do wsparcia z EFRR – m.in. koszty podłączenia do sieci kanalizacyjnej indywidualnych użytkowników. Ze względu na krótkie okresy realizacyjne projektów oraz wstępną fazę przygotowywania niektórych z nich, część z informacji charakteryzujących projekty nie została w sposób szczegółowy określona. Sprecyzowanie podstawowych wartości będzie możliwe dopiero po opracowaniu dokumentacji projektowej.

**PROJEKTY INWESTYCYJNE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W NOWYM
MIEŚCIE NAD PILICĄ W LATACH 2004 – 2006**

(WG HIERARCHII WAŻNOŚCI ORAZ OKRESU REALIZACJI).

PROJEKT 1

Tytuł projektu:	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Żdźarach.	
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	gmina nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego	
Planowany okres realizacji	2005-2006	
Produkty	Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody - 1	
Rezultaty	Głównym rezultatem planowanej inwestycji będzie polepszenie jakości konsumowanej przez mieszkańców wody. Inwestycja będzie miała niebagatelny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców oraz na zachęcenie potencjalnych inwestorów do lokalizacji na terenie gminy nowych przedsięwzięć (szczególnie w obszarze turystyki).	
Całkowita wartość zadania	831 116,00 PLN	
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR (75 %)	623 337,00 PLN	
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa (10 %)	83 111,60 PLN	
Wkład własny miasta/inne środki (15 %)	124 667,40 PLN	

PROJEKT 2

Tytuł projektu:	Termomodernizacja Publicznego Gimnazjum i Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Mieście nad Pilicą.	
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	gmina nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego.	
Planowany okres realizacji	2005-2006	
Produkty	Powierzchnia zmodernizowanych/wyremontowanych gimnazjów	
Rezultaty	Głównym rezultatem projektu będzie poprawa warunków kształcenia na poziomie gimnazjalnym i podstawowym. Rezultatami projektu objęte zostaną dzieci pochodzące z terenów wiejskich (jedyne gimnazjum w gminie) oraz małego miasteczka. Termomodernizacja pozwoli ponadto na wprowadzenie bieżących oszczędności (szczególnie w okresie zimowym), w związku z czym większe środki zostaną przeznaczone na inne potrzeby związane z edukacją dzieci i młodzieży – m.in. nowoczesna pracownia komputerowa.	
Całkowita wartość zadania	1 000 000,00 PLN	
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR (75 %)	750 000,00 PLN	
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa (10 %)	100 000,00 PLN	
Wkład własny miasta/inne środki (15 %)	150 000,00 PLN	

PROJEKT 3

Tytuł projektu:	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Nowym Mieście nad Pilicą
-----------------	--

Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	gmina nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego
Planowany okres realizacji	2005-2006
Produkty	Długość nowowybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 3 455 mb Liczba przykanalików - ok. 50 szt, co wiąże się z bezpośrednim objęciem efektami projektu 50 gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. W miarę potrzeb również inne podmioty (szczególnie nowi inwestorzy) będą mogli skorzystać z tworzonego systemu kanalizacyjnego.
Rezultaty	Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektu 221,8 ha. Przepustowość oczyszczalni ścieków zostanie zwiększona do 3100 m³/dobę, co pozwoli w większym stopniu wykorzystać jej możliwości. Liczba mieszkańców objęta pośrednio funkcjonowaniem kanalizacji - 6 800 mieszkańców Nowego Miasta n. Pilicą, 355 mieszkańców wsi Pobiedna, Wola Pobiedzińska, Gostomia. Wskaźnik ten wynika z dającego się przewidzieć polepszenia jakości życia na terenie gminy (m.in. poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego na skutek zmniejszenia ilości ścieków bezpośrednio odprowadzanych do środowiska).
Całkowita wartość zadania	1 722 640,00 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR (75 %)	1 291 980,00 PLN
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa (10 %)	172 264,00 PLN
Wkład własny miasta/inne środki (15 %)	258 396,00 PLN

PROJEKT 4

Tytuł projektu:	Wodociąg grupowy Nowe Miasto nad Pilicą. Budowa sieci wodociągowej we wsi Dąbrowa – Józefów.
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	gmina nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego
Planowany okres realizacji	2005-2006

Produkty	Długość wybudowanych wodociągów – 6 071 mb. Liczba przyłączy wodociągowych 22 szt.
Rezultaty	Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej – 22.
Całkowita wartość zadania	528 926,00 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR (75 %)	396 694,50 PLN
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa (10 %)	52 892,60 PLN
Wkład własny miasta/inne środki (15 %)	79 338,90 PLN

PROJEKT 5

Tytuł projektu:	Budowa lub modernizacja sali sportowej przy gimnazjum w Nowym Mieście nad Pilicą	
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	gmina nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego	
Planowany okres realizacji	2005-2006	
Produkty	b.d.	
Rezultaty	b.d.	
Całkowita wartość zadania	b.d.	

Planowane dofinansowanie ze środków EFRR (75 %)	b.d.
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa (10 %)	b.d.
Wkład własny miasta/inne środki (15 %)	b.d.

PROJEKT 6

Tytuł projektu:	Budowa drogi gminnej w Godzimierzu.	
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	gmina nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego	
Planowany okres realizacji	2005-2006	
Produkty	Długość wybudowanej drogi – 2 600 mb.	
Rezultaty	Połączenie miejscowości z drogą wojewódzką Nowe Miasto - Łódź nr 707; Umożliwienie dowozu dzieci do szkoły podstawowej w Żdżarach i gimnazjum w Nowym Mieście	
Całkowita wartość zadania	600 000,00 PLN	

Planowane dofinansowanie ze środków EFRR (75 %)	450 000,00 PLN
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa (10 %)	60 000,00 PLN
Wkład własny miasta/inne środki (15 %)	90 000,00 PLN

PROJEKT 7

Tytuł projektu:	Budowa drogi gminnej w Świdrygłach	
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	gmina nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego	
Planowany okres realizacji	2005-2006	
Produkty	Długość wybudowanej drogi – 4 900 mb.	
Rezultaty	Połączenie miejscowości Nowe Miasto- Świdrygły - Żelazna Połączenie gminy Nowe Miasto- Sadkowice Dogodne połączenie województwa mazowieckiego i łódzkiego	
Całkowita wartość zadania	2 600 000,00 PLN	
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR (75 %)	1 950 000,00 PLN	
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa (10 %)	260 000,00 PLN	

Wkład własny miasta/inne środki (15 %)	390 000,00 PLN
---	----------------

V. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA POZIOMIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA

Wskazane w rozdziale IV główne przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach niniejszego Planu Rozwoju Lokalnego wykazują spójność pomiędzy sobą oraz z innymi przedsięwzięciami, które są lub będą realizowane na poziomie gminy, powiatu grójeckiego oraz województwa mazowieckiego.

W „Strategii Rozwoju województwa mazowieckiego” wyraźnie zaznaczono, iż w budowaniu konkurencyjności Mazowsza ważną rolę mają do odegrania obszary pozametropolitalne, w tym zwłaszcza duże i średnie miasta (m.in. Nowe Miasto nad Pilicą). W pierwszej kolejności ważne jest rozwijanie takich funkcji i cech tych obszarów, które mają charakter unikatowy; po drugie, konieczna jest ich szybka modernizacja (ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury technicznej), po trzecie, obszary te, powinny spełniać funkcje komplementarne w stosunku do Warszawy, uczestnicząc w obsłudze jej funkcji międzynarodowych w zakresie: usług wypoczynkowo-rekreacyjnych o wysokim standardzie (zwłaszcza wypoczynek sobotnio-niedzielny) oraz atrakcyjnych usług agroturystycznych, niektórych usług związanych ze sferą obsługi biznesu (jak ośrodki konferencyjne połączone z kompleksami rekreacyjnymi), funkcji mieszkaniowych (budownictwo rezydencjalne i „drugie” domy), produkcji żywności ekologicznej itp.

„Strategia Rozwoju Powiatu Grójeckiego” wskazuje kierunki rozwoju, które poprzez realizację konkretnych działań mogą wpłynąć na rozwój całego powiatu.

Ze względu na kluczowe znaczenie dla rozwoju Nowego Miasta n. Pilicą należyta uwagą obdarzyć należy **inwestycje drogowe**, przewidziane do realizacji na najważniejszych odcinkach dróg przebiegających przez gminę, których obsługa leży w rękach organów ponadgminnych (Zarządu Dróg Powiatowych lub Zarządu Dróg Wojewódzkich):

- obejście południowe miasta w ciągu drogi wojewódzkiej nr 728 relacji Grójec – Nowe Miasto – Końskie. Brak płynnego przebiegu drogi regionalnego znaczenia, na styku z zabytkowym śródmieściem, gdzie ruch przenoszony przez tą drogę wywiera niekorzystne oddziaływanie na zabytkową zabudowę;
- projektowane przełożenie drogi wojewódzkiej nr 707 relacji Skierniewice – Rawa Mazowiecka – Nowe Miasto, na odcinku miejskim, od projektowanego obejścia północnego miasta do skrzyżowania z ulicą Tomaszowską i Mostową;
- budowa drogi powiatowej nr 34347, relacji Nowe Miasto – Domaniewice – Rzeczycza, na odcinku od skrzyżowania ulicy Tomaszowskiej z ulicą Mostową w kierunku zachodnim;
- modernizacja drogi powiatowej nr 34352, relacji droga woj. Nr 707 (Sacin) – Olszowa Wola – Trębaczew.

Na inwestycje powyższe, strategiczne dla rozwoju gminy, Nowe Miasto n. Pilicą będzie wywierało wpływ pośrednio poprzez odpowiedni lobbing u władz powiatowych i regionalnych.

Dla przyszłości rozwoju turystycznego Nowego Miasta nad Pilicą duże znaczenie może mieć (w kontekście wspomnianych w analizie problemów komunikacyjnych) renowacja i ponowne uruchomienie **kolejki wąskotorowej** łączącej Nowe Miasto z Piasecznem (Grójecką Kolej Wąskotorowa). Trasa jej przejazdu prowadzi przez Tarczyn, Grójec, Mogielnicę. Obecnie jednak kolejka nie funkcjonuje, pomimo że jest w dobrym stanie technicznym. Przeszkodą są sprawy formalne, ponieważ obecnie użytkownikiem całego majątku kolejki jest Piaseczyńskie Towarzystwo Grójeckiej Kolei Wąskotorowej. Instytut Rozwoju i Promocji Kolei opracował w 2002 roku dokument: „GrKD Grójecka Kolej Dojazdowa – koncepcja marketingowa reaktywacji przewozów publicznych”.

Wymienione w rozdziale IV inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej jak również kanalizacji sanitarnej będą miały w większości charakter lokalny, ale ich realizacja nie miałaby pełnego uzasadnienia, bez realizacji innych, uzupełniających działania Nowego Miasta nad Pilicą inwestycji przez inne jednostki. Wszystkie działania, mimo że realizowane przez różne podmioty, powinny wpłynąć na zwiększenie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej gminy.

Powiązanie inwestycji realizowanych przez miasto z zamierzeniami i planami inwestycyjnymi na dwóch pozostałych poziomach administracyjnych (tj. szczeblu powiatowym i wojewódzkim) będzie sprzyjać zwiększeniu tempa rozwoju gminy.

W kontekście działań z zakresu ochrony środowiska, które także (choć pośrednio) wpływają na jakość życia mieszkańców Nowego Miasta nad Pilicą, można wymienić inwestycje komunalne ostatnich lat w gminach powiatu grójeckiego związane są z **ochroną środowiska**. Oddano do użytku **nowe oczyszczalnie ścieków**, do których odprowadzane są ścieki komunalne (**Belsk Duży, Goszczyn**). Na terenie powiatu grójeckiego **modernizuje się cały system ciepłowniczy**, zlikwidowano kilka lokalnych kotłowni, a w tych, w których nadal stosuje się węgiel, stopniowo jest on zastępowany olejem lub gazem, których spalanie jest mniej szkodliwe dla środowiska. Niektóre gminy w planach na najbliższą przyszłość mają **budowę nowoczesnego zakładu utylizacji odpadów**. Wszystkie gminy powiatu grójeckiego planują wdrożyć **program kompleksowego zagospodarowania śmieci**. Warto również zaznaczyć, że za jedno z najważniejszych zadań z dziedziny ochrony środowiska uznano kształtowanie postaw proekologicznych wśród dzieci i młodzieży. Problemem, który może wpłynąć na brak spójności realizowanych przez równe podmioty zadań jest niepowodzenie funkcjonowania związku komunalnego gmin położonych nad Pilicą. Okazał się nieefektywny i naturalną kolejną rzeczy rozpadł się. Obecnie brakuje takiego tworu, ponieważ zanieczyszczenie rzeki Pilicy wymaga połączenia sił i środków.

Na terenie innych gmin ochroną środowiska i ekologią zajmują się różne koła szkolne (w tym także Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Nowym Mieście), stowarzyszenia, które aktywnie uczestniczą w różnych akcjach ekologicznych.

Nie można zapominać o możliwościach pozostałych działań Priorytetu I ZPORR, który zakłada rozbudowę i modernizację infrastruktury o znaczeniu regionalnym, która może również w znaczny pośredni lub bezpośredni sposób oddziaływać na rozwój gminy, mimo że projekty ze względu na ww. charakter nie będą realizowane przez miasto, lecz przez inne

podmioty (np. Zarząd Dróg Wojewódzkich, Zarząd Dróg Powiatowych, jednostki ochrony zdrowia i kultury będące w zależności od samorządu województwa).

Inwestycje gminne mają na celu również zachęcenie innych podmiotów lub jednostki samorządowe do korzystania z wielu dostępnych źródeł finansowania przedsięwzięć m.in. ze środków Unii Europejskiej. Szczególnie duże znaczenie będą miały działania zmierzające do zwiększenia potencjału lokalnych zasobów ludzkich w ramach:

- działań II Priorytetu ZPORR „Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach”,
- Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój Zasobów Ludzkich”.

Natomiast mali i średni przedsiębiorcy, którzy wykorzystają warunki pro-inwestycyjne tworzone przez gminę, mogą skorzystać z pomocy bezzwrotnej dostępnej obecnie w ramach programu przedakcesyjnego PHARE 2002 (tutaj szczególna szansa rysuje się dla branży hotelarskiej i gastronomicznej), a już w najbliższym czasie ze środków funduszy strukturalnych dystrybuowanych za pośrednictwem ZPORR (działanie 2.5. i 3.4.) oraz Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw”.

VI. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO NOWEGO MIASTA n. PILICĄ.

Wartość wskaźników osiągnięć PRL można zidentyfikować na podstawie kumulacji wskaźników, które są lub zostaną określone dla poszczególnych projektów lub zostaną sprecyzowane w trakcie ostatecznego opracowania wniosków i dokumentacji, która będzie przedmiotem aplikacji do ZPORR. Osiągnięcie poszczególnych wskaźników uzależnione jest od realizacji projektów przy znaczącym współudziale funduszy strukturalnych. Poniższe wskaźniki obejmują efekty realizacji projektów w latach 2004-2006 (rozdz. IV).

Większość ze wskaźników wyższego poziomu (rezultatu i oddziaływania) zostanie określona dopiero podczas realizacji studiów wykonalności dla poszczególnych inwestycji, gdzie wykazuje się bezpośredni i pośredni wpływ projektów na otoczenie społeczno-gospodarcze.

Ze względu na ograniczone środki finansowe gminy realizacja dużej części projektów przedstawionych w rozdziale IV od otrzymania dofinansowania z EFRR lub/i innych źródeł zewnętrznych. Biorąc pod uwagę budżet jednostki, oraz duży niedobór środków w stosunku do potrzeb zagwarantowanych w ZPORR, projekty te będą miały charakter zastępczy, tzn.

będą realizowane tylko te, które zostaną pozytywnie rozpatrzone przez Panel Ekspertów i Regionalny Komitet Sterujący.

Efekty realizacji projektów ze względu na zróżnicowaną ich tematykę będą miały różny charakter, jednak sprowadzać się będą do realizacji celów działań 3.1. i 3.2. ZPORR. Przedsięwzięcia z zakresu kanalizacji sanitarnej poskutkują właściwą ochroną rzeki Pilica, stanowiącej w dużej mierze o atrakcyjności miasta. Zmniejszona zostanie ilość nieczyszczonych w ciągu roku ścieków, co bezpośrednio przełoży się na poprawę warunków bytowania wielu rodzimych gatunków roślin i zwierząt, co jeszcze bardziej przyczynie się do zwiększenia atrakcyjności miasta. Natomiast projekty z zakresu infrastruktury drogowej poskutkują przede wszystkim zwiększeniem dostępu mieszkańców do infrastruktury turystycznej, poprawą estetyki miasta i przygotowanie terenów pod przyszłe inwestycje. Inne inwestycje przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców oraz turystów (realizacja budowy zbiornika retencyjnego).

Poniżej określono wskaźniki zgodnie z zapisami ZPORR na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania. Ze względu na stan przygotowania zadań, które wymagają znacznego doprecyzowania wskaźniki mają wartość szacunkową i mogą ulec wahaniom. Poza tym część wskaźników (szczególnie oddziaływania) ma charakter niemierzalny lub zostaną osiągnięte w długim okresie czasu. Należy również pamiętać o tym, iż na potrzeby realizacji ZPORR w latach 2004-2006 określono zamkniętą listę wskaźników, którymi należy posługiwać się w procesie programowania działań inwestycyjnych.

Tabela 11: Wskaźniki produktu (osiągnięte w latach 2004-2007):

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Szacunkowa wartość
1.	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	km	3,46
2.	Długość wykonanych przykanalików	km	b.d.
3.	Liczba wybudowanych przykanalików	szt.	50
4.	Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego (zmniejszenie ilości ścieków nie oczyszczonych)	ton/m ³	b.d.
5.	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	6,08
6.	Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	szt.	1
7.	Liczba wybudowanych przyłączy wodociągowych	szt.	22
8.	Długość nowo wybudowanych dróg gminnych z infrastrukturą towarzyszącą	mb	7500
9.	Liczba zmodernizowanych obiektów publicznych (gimnazjum)	szt.	1

10.	Powierzchnia zmodernizowanych obiektów gimnazjów	m ²	b.d.
-----	--	----------------	------

Tabela 12: Wskaźniki rezultatu (osiągnięte w latach 2004-2007):

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Szacunkowa wartość
1.	Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	szt.	50
2.	Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego (zmniejszenie ilości ścieków nie oczyszczonych)	ton/m ³	b.d.
3.	Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów	ha	220
4.	Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej	szt.	22
5.	Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej	ha	220
6.	Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	km	b.d.

Tabela 13: Wskaźniki oddziaływania (przewidziane do osiągnięcia do roku 2009)

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Szacunkowa wartość
1.	Liczba osób bezpośrednio korzystających z wybudowanej sieci kanalizacyjnej (rocznie)	osoby	250
2.	Ilość ścieków odprowadzanych (w okresie 1 roku)	m ³ /miesiąc	b.d.
3.	Liczba osób, które ukończyły na miejscu szkołę podstawową (rocznie w ciągu 5 lat od zakończenia realizacji projektu termomodernizacji)	osoby	ok. 75
4.	Liczba osób, które ukończyły na miejscu szkołę gimnazjalną (rocznie w ciągu 5 lat od zakończenia realizacji projektu termomodernizacji)	osoby	ok. 75
5.	Cena gruntów inwestycyjnych	tys. PLN	b.d.
6.	Liczba utworzonych w wyniku realizacji projektów miejsc pracy (bezpośrednio i pośrednio)	szt.	b.d.
7.	Klasa czynności wód rzek wskazanych przez beneficjenta (po roku od realizacji inwestycji)	klasa	b.d.

VII. PLAN FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU LOKALNEGO.

Plan finansowy realizacji PRL uwzględnia 7 priorytetowych projektów określonych w rozdziale IV dokumentu, których realizację planuje się w ciągu trzech najbliższych lat. W analizie przyjęto optymistyczny scenariusz pozyskania środków finansowych w ramach ZPORR na wszystkie planowane projekty. Ze względu na wielkość gminy może ona korzystać z zakresu działań ujętych w III Prioryecie ZPORR „Rozwój lokalny”. Dla takich projektów określono maksymalny pułap dofinansowania projektów gminnych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na poziomie 75 % kosztów kwalifikowanych (łącznie z kosztami przygotowawczymi obejmującymi opracowanie dokumentacji technicznej i innych niezbędnych załączników) i środków budżetu państwa (w wysokości 10 % kosztów kwalifikowanych). W zestawieniu planowanych wydatków ujęto wkład własny miasta, na który składają się obok środków budżetu gminy również środki pozyskane z innych zewnętrznych źródeł publicznych (np. pożyczki i kredyty, środki z WFOŚiGW itp.). Przyjęto również proporcjonalny podział środków na poszczególne lata realizacji projektów.

Budżet Nowego Miasta n. Pilicą, którego wydatki w roku 2003 zamknęły się sumą 10 353 660 PLN, w odniesieniu do wydatków bieżących, pozwala na realizację jedynie wybranych inwestycji. Tym bardziej, że w tym samym roku zrealizowano dochody na poziomie 11 219 544 PLN, co daje deficyt rzędu 800 tys. PLN. Z analizy budżetu za rok 2003 wynika, iż w sumie na wydatki inwestycyjne przeznaczono w różnych działach kwotę ok. 709 tys. PLN. Podkreślić tu należy niewielkie wykorzystanie środków przeznaczonych na dział „turystyka”, co świadczy o konieczności długofalowego planowania w tym zakresie i wdrożenia nowych pomysłów. W obszarach objętych projektami PRL nie zrealizowano w poprzednim roku praktycznie żadnych poważnych zadań inwestycyjnych. Trendy te można odwrócić poprzez rzetelną realizację zamierzeń określonych w PRL, jednak wymaga to właściwego przygotowania projektu oraz innych niezbędnych dokumentów wymaganych przy składaniu wniosków do ZPORR. Za pozytywny sygnał należy uznać, uwypuklenie roli przedsięwzięć inwestycyjnych w budżecie na rok 2004, w którym po stronie wydatków na działalność inwestycyjną przeznaczono kwotę ponad 1 176 tys. PLN.

Czasokres realizacji poszczególnych zadań wynika przede wszystkim ze stanu przygotowania tych inwestycji do rzeczowej realizacji oraz okresu weryfikacji wniosków przez samorząd regionalny. Czynniki te zadecydują o tym, iż jedynie niewielkie płatności będą realizowane w

roku 2004 r., natomiast gro kosztów związanych z pracami inwestycyjnymi, miasto poniesie w latach następnych (po podpisaniu stosownych umów z Wojewodą i wykonawcami prac). Podane w zestawieniu inwestycje mogą generować nieznacznie większe wydatki związane z przygotowaniem odpowiedniej dokumentacji i niezbędnych załączników, jednak nie będą one znacząco wpływać na poczynione symulacje finansowe.

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, iż w latach 2004-2006 na realizację wszystkich zadań określonych w Planie Rozwoju Lokalnego, przy montażu finansowym zakładającym maksymalny możliwy wkład Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (75%), powinny z tego funduszu zostać zaangażowane środki w wysokości **5 462 020,00 PLN** (ok. 1 140 tys. EURO).

Budżet Państwa musiałby zapewnić (zgodnie z założeniami ZPORR) na wymienione w poniższej tabeli i rozdziale IV przedsięwzięcia w latach 2004-2006 kwotę ok. **728 280,00 PLN**.

Dopełnieniem montażu finansowego są środki, które miasto wygospodaruje jako wkład własny. Mogą one obejmować oprócz środków budżetowych inne pozyskane z zewnętrznych źródeł finansowania kwoty (np. dotacje z WFOŚiGW). Wkład ten oszacowano na **1 092 380,00 PLN**, czyli po ok. 550 tys. PLN w latach 2005 i 2006.

Można się spodziewać, iż założenia te ulegną zmianom wynikającym ze zmieniających się kosztów realizacji inwestycji oraz ostatecznego doszacowania kosztów realizacji przedsięwzięcia budowy bądź modernizacji Sali gimnastycznej.

Bardzo ważnym elementem, który musi zostać wzięty pod uwagę w procesie formułowania budżetów dla kolejnych przedsięwzięć, jest konieczność wykazania w budżecie gminy lub odpowiedniej uchwale intencyjnej zabezpieczenia nie tylko wkładu własnego dla poszczególnych projektów, ale także całkowitą wartość danego przedsięwzięcia w pierwszym kwartale jego rzeczowej realizacji (zgodnie z harmonogramem).

Należy pamiętać o tym, iż dotacji z EFRR nie można łączyć z dotacjami innych funduszy Unii Europejskiej.

Szczegółową analizę zapotrzebowania na środki w ramach PRL przedstawiono w poniższej tabeli

Tabela 14: Planowane finansowanie Programu Rozwoju Lokalnego Nowego Miasta nad Pilicą w latach 2004-2006 (w tys. PLN)

Lp.	Nazwa projektu	2004			2005			2006			RAZEM 2004-2006		
		EFRR*	BP**	WW***	EFRR	BP	WW	EFRR	BP	WW	EFRR	BP	WW
1.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Żdżarach				311,67	41,56	62,33	311,67	41,56	62,33	623,34	83,12	124,66
2.	Termomodernizacja Publicznego Gimnazjum i Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Mieście nad Pilicą				375,00	50 ,00	75,00	375,00	50 ,00	75,00	750,00	100,00	150,00
3.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Nowym Mieście nad Pilicą				645,99	86,13	129,20	645,99	86,13	129,20	1 291,98	172,26	258,40
4.	Wodociąg grupowy Nowe Miasto nad Pilicą. Budowa sieci wodociągowej we wsi Dąbrowa – Józefów				198,35	26,45	39,66	198,35	26,45	39,66	396,70	52,90	79,32
5.	Budowa lub modernizacja sali gimnastycznej przy gimnazjum w Nowym Mieście				b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
6.	Budowa drogi gminnej w Godzimierzu.				225,00	30,00	45,00	225,00	30,00	45,00	450,00	60,00	90,00

Lp.	Nazwa projektu	2004			2005			2006			RAZEM 2004-2006		
		EFRR*	BP**	WW***	EFRR	BP	WW	EFRR	BP	WW	EFRR	BP	WW
7.	Budowa drogi gminnej w Świdrygałach				975,00	130,00	195,00	975,00	130,00	195,00	1 950,00	260,00	390,00
RAZEM:					2 731,01	364,14	546,19	2 731,01	364,14	546,19	5 462,02	728,28	1 092,38

* - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - 75 % (lub 50 % dla projektów z zakresu kultury i turystyki)

** - Budżet Państwa (środki w dyspozycji Ministra Gospodarki i Pracy) – 10 %

*** - Wkład własny Nowego Miasta nad Pilicą / inne środki publiczne pozyskane przez gminę na realizację inwestycji – 15 % (lub 50 % dla projektów z zakresu kultury i turystyki)

VIII. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO NOWEGO MIASTA nad PILICĄ.

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach PRL mają charakter inwestycyjny, co wynika z definicji obszarów wsparcia EFRR oraz zapisów UZPORR.

System wdrażania PRL w Nowym Mieście nad Pilicą będzie zgodny z wymogami określonymi dla wdrażania poszczególnych projektów w ramach ZPORR, które to wymogi zostały określone w treści dokumentu programowego, Uzupełnieniu ZPORR, „Ogólnym Podręczniku Wdrażania ZPORR”, aktach prawnych związanych z wdrażaniem funduszy strukturalnych (m.in. Ustawa z dn. 24 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju) oraz innymi przygotowanymi przez instytucje zaangażowane w ZPORR dokumentami metodycznymi i aktami prawnymi.

Główną rolę w przygotowaniu odpowiednich wniosków aplikacyjnych, zgodnych z formatem wniosku do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR, odegrają pracownicy Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście nad Pilicą, którzy będą odpowiedzialni za pełen nadzór nad realizacją zadań. Główną rolę w tym procesie odgrywają pracownicy Referatu Infrastruktury, Środowiska i Rolnictwa (ISR) oraz Referatu Finansowego (Fn).

Osoby te są odpowiedzialne m.in. za:

- przygotowanie dokumentacji technicznej (nadzór nad pracami projektantów i innych zewnętrznych ekspertów), studiów wykonalności zgodnych z wytycznymi Ministerstwa Gospodarki i Pracy oraz wszystkich innych załączników niezbędnych do realizacji projektu,
- nadzór techniczny i merytoryczny nad Inżynierem Projektu,
- przygotowanie wniosków według obowiązujących procedur i zasad oraz złożenie ich w odpowiednim terminie w Instytucji Wdrażającej dany program,
- współpracę z jednostkami podległymi realizującymi projekty finansowane z budżetu miasta (pomoc tym jednostkom w przygotowaniu dokumentacji),
- współpracę z samorządem powiatowym i regionalnym,

- współpracę z Instytucją Zarządzającą ZPORR (Ministerstwo Gospodarki i Pracy) oraz z Instytucją Płatniczą (Mazowiecki Urząd Wojewódzki) w zakresie wdrażanych projektów,
- przygotowanie odpowiedniej dokumentacji niezbędnej w razie przeprowadzenia kontroli realizacji projektów przez instytucje uprawnione (m.in. Instytucję Pośredniczącą, Urzędy Kontroli Skarbowej, uprawnione organy Komisji Europejskiej),
- nadzór nad terminową (zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym) realizacją Planu Rozwoju Lokalnego (monitoring),
- przygotowanie i wykonanie przetargów,
- zgodną z wymogami funduszy strukturalnych archiwizację dokumentacji,
- opracowywanie zgodnie z zapisami umów finansowania projektów okresowych, rocznych i końcowych raportów monitoringowych z realizacji projektów,
- zapewnienie właściwej z wytycznymi EFRR i UZPORR promocji projektów, ze szczególnym uwzględnieniem faktu zaangażowania środków unijnych.

Nadzór nad całością realizowanych projektów sprawuje osobiście Burmistrz Miasta, natomiast nadzór nad kwestiami finansowymi związanymi z realizacją projektów sprawuje Referat Finansowy (Fn) oraz Skarbnik Gminy, który kontrasygnuje wszystkie dokumenty (zgodnie ze statutem miasta).

Do głównych zadań pracowników odpowiedzialnych za finanse należy m.in.

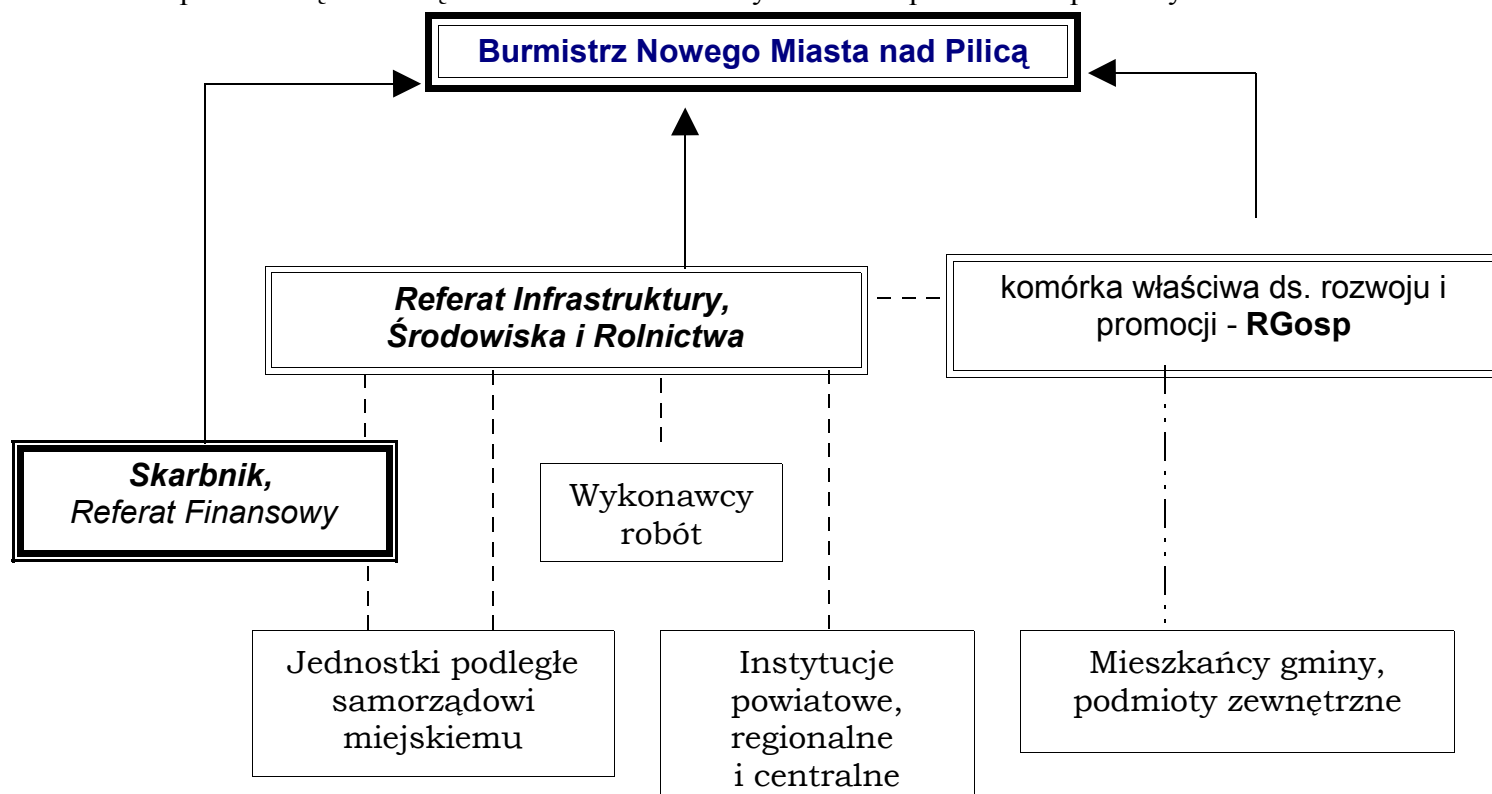
- opracowanie harmonogramów płatności,
- dbałość o zabezpieczenie wydzielonych subkont na potrzeby realizowanych zadań,
- właściwe opisywanie faktur,
- przygotowanie i/lub akceptacja wniosków o refundację poniesionych wydatków ze środków funduszy strukturalnych, budżetu państwa i innych źródeł zgodnie z określonymi przez dysponentów zasadami,
- dokonywanie płatności na rzecz wykonawców robót,
- dokonywanie płatności na rzecz innych jednostek zaangażowanych w realizację projektów.

Wiele z opisanych w rozdziale IV PRL projektów będzie realizowana za zgodą i przy aktywnej pomocy jednostek podległych samorządowi miasta (m.in. Publicznego Gimnazjum w Nowym Mieście).

Pracownicy tych i innych instytucji są zobligowani do stałej i ścisłej współpracy z pracownikami Urzędu Miejskiego w celu właściwego przygotowania dokumentacji projektowej oraz późniejszego wdrażania i monitorowania wskaźników osiągnięć PRL. W tym celu zaangażowanie pracowników Urzędu Miejskiego w przygotowanie i realizację projektu zostanie poprzedzone jednostronną deklaracją współpracy i zaangażowania w zadanie złożoną przez dyrektora/kierownika jednostki podległej samorządowi.

Dla przejrzystości systemu osobami właściwymi do kontaktu w sprawach projektu z instytucjami regionalnymi i centralnymi pozostają pracownicy Urzędu Miejskiego.

Uproszczoną strukturę wdrażania PRL w Nowym Mieście przedstawia poniższy **schemat**.

oznaczenia:

- _____ podległość formalna jednostki
- - - - - współpraca, przekazywanie dokumentów (zgodnie z kompetencjami)
- .. - - - - - informacja nt. realizacji PRL, promocja efektów

IX. SYSTEM MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

9.1. Monitoring realizacji/postępu zadań Planu Rozwoju Lokalnego

Jak zostało wspomniane we wcześniejszych rozdziałach, realizacja wszystkich zamierzeń Planu Rozwoju Lokalnego Nowego Miasta nad Pilicą, ze względu na ograniczony budżet roczny miasta i konieczność realizacji wielu zadań własnych niekoniecznie o charakterze inwestycyjnym, uzależniony będzie od otrzymania dofinansowania ze środków zewnętrznych, a w szczególności z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR.

Zgodnie z Art. 34 Rozporządzenia Rady (UE) Nr 1260/1999 z 21 czerwca 1999 r. wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych, monitorowanie obejmuje zarówno monitoring rzeczowy, będący elementem zarządzania poprzez cele określone w programie, jak i monitorowanie wskaźników finansowych, będących funkcją zarządzania finansowego programem.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, iż monitoring realizacji PRL będzie ściśle skorelowany z monitoringiem osiągnięcia celów poszczególnych projektów prowadzonych zgodnie z zapisami dokumentów programowych oraz innych wytycznych związanych z wdrażaniem ZPORR w województwie mazowieckim. Monitoring realizacji projektów odbywać się będzie zgodnie z zapisami umów finansowania projektów, wg których beneficjenci są zobligowani do składania raportów zgodnie z przygotowanymi formatami (w wersji papierowej i elektronicznej) w następujących terminach:

- raporty okresowe – składane przynajmniej raz na kwartał, w ciągu 7 dni roboczych od zakończenia okresu sprawozdawczego,
- raporty roczne – w ciągu 15 dni roboczych od zakończenia roku kalendarzowego,
- raporty końcowe – w ciągu 15 dni roboczych od zakończenia realizacji projektu.

Liczba i charakter składanych raportów zależy od harmonogramu rzeczowo-finansowego realizowanych projektów.

Raport kwartalny za czwarty kwartał składany jest łącznie z raportem rocznym.

Dodatkowo beneficjent będzie zobowiązany umową do niezwłocznego informowania instytucję wdrażającą o ujawnionych nieprawidłowościach w realizacji Projektu.

Za przygotowanie raportów monitoringowych odpowiedzialny jest pracownik Referatu Infrastruktury, Środowiska i Rolnictwa, który współpracuje w tym zakresie (zgodnie ze schematem wskazanym w rozdziale VIII) z innymi komórkami Urzędu oraz innymi instytucjami bezpośrednio zaangażowanymi w realizację projektów. Na podstawie raportów, które podlegają każdorazowo zatwierdzeniu przez Burmistrza możliwe będzie dokonanie obiektywnej oceny realizacji zamierzeń Planu Rozwoju Lokalnego.

9.2. Ocena realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Nowego Miasta nad Pilicą.

Raz do roku, wraz z oceną realizacji innych dokumentów programowych gminy z perspektywy realizacji budżetu miasta, władze samorządowe będą miały za zadanie podsumować realizację zamierzeń inwestycyjnych przedstawionych w PRL przypadających na poprzedni rok i rozpisać szczegółowe zadania na rok bieżący, uwzględniające m.in. postęp realizacji projektów i harmonogram wnioskowania o kolejne środki zgodnie z terminami aplikowania, określonymi przez Zarząd Województwa Mazowieckiego, bądź dysponentów innych programów pomocowych. Podsumowanie realizacji PRL w roku ubiegłym będzie przedkładane do oceny Radzie Miejskiej. Podsumowanie w formie skróconego raportu zawierać będzie m.in. kopie raportów dot. realizacji projektów, o których mowa w podrozdziale 9.1 oraz wnioski z prowadzonych działań informacyjnych i promocyjnych PRL, które są przedmiotem rozważań w podrozdziale 9.4. Miarą oceny realizacji PRL, który koncentruje się na wdrożeniu skonkretyzowanych pod względem rzeczowym i finansowym działań inwestycyjnych, będzie decyzja Rady Miejskiej odnośnie akceptacji wykonania budżetu, a tym samym działalności organów wykonawczych w gminie, za rok poprzedni. Ocenie Planu Rozwoju Lokalnego zostanie poświęcona odrębna sesja Rady Miejskiej w miesiącu lutym bądź marcu każdego roku, na którą zostaną zaproszeni przedstawiciele podmiotów zaangażowanych w realizację projektów, włączając w to grono partnerów społecznych oraz przedstawicieli samorządu Powiatu Grójeckiego oraz samorządu wojewódzkiego.

Ocena PRL jest skutkiem interpretacji danych zebranych i skumulowanych w procesie monitoringu opisanego w rozdziale 9.1.

Ocena realizacji PRL opierać się zatem będzie na elemencie finansowym, czyli zgodności zamierzeń finansowych planu (rozdział VII) z ich rzeczywistą realizacją oraz wynikającym z tego elemencie rzeczowym, czyli stopniu osiągnięcia podstawowych wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania określonych w rozdziale VI PRL.

9.3. Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

PRL wskazuje na obszary konieczne do wsparcia z punktu widzenia mieszkańców gminy oraz organizacji tu funkcjonujących. Zamierzenia inwestycyjne określone w rozdziale IV wynikają bezpośrednio z potrzeb zgłaszanych władzom Nowego Miasta przez ww. „aktorów” życia społeczno-gospodarczego. Ze względu na stosunkowo małą wielkość gminy kontakt z potencjalnymi odbiorcami efektów projektów jest ułatwiony, co przejawiało się w postaci konsultacji społecznych przeprowadzonych w trakcie opracowywania Planu Rozwoju Lokalnego (spotkanie z mieszkańcami prowadzone przez pracowników Urzędu Miejskiego oraz ekspertów zewnętrznych odbyło się w czerwcu br.). Konsultacje cieszyły się sporym zainteresowaniem podmiotów funkcjonujących w mieście oraz mieszkańców. Tak więc można powiedzieć, iż bardzo duży wkład w kreowanie polityki rozwoju gminy ma obok sektora publicznego (władz samorządowych i przedstawicieli instytucji publicznych) również sektor prywatny i instytucje społeczne.

Władze gminy liczą na jeszcze większe zaangażowanie instytucji niepublicznych i mieszkańców miasta w realizację idei rozwoju społeczno-gospodarczego. Będzie to jednak możliwe tylko poprzez realizację inicjatyw oddolnych, szczególnie o charakterze nieinwestycyjnym i ścisłą współpracę w tym zakresie nie tylko z władzami gminy, ale również z podobnymi instytucjami funkcjonującymi w innych gminach oraz w całym regionie.

Pracownicy administracji w miarę posiadanych możliwości (za pośrednictwem komórki zajmującej się promocją i rozwojem gminy) będą zachęcać zarówno instytucje, jak również przedsiębiorców do wzmożonej aktywności w pozyskiwaniu zewnętrznych funduszy na prowadzoną przez nich działalność.

9.4. Upowszechnianie rezultatów realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Nowego Miasta nad Pilicą.

Bardzo ważnym elementem jest upowszechnianie osiągnięć związanych z realizacją PRL oraz zachęcanie do pełnego korzystania z udostępnionych dzięki niemu możliwości.

Najważniejszym narzędziem komunikacji z potencjalnymi odbiorcami informacji w dobie rozwijającego się społeczeństwa informacyjnego, obok bezpośrednich kontaktów

z zainteresowanymi, jest sieć internetowa. Miasto posiada własny, bardzo dobrze funkcjonujący i przyjazny dla internautów, serwis www.nowemiasto.pl, który stwarza nieograniczone możliwości w zakresie m.in. promocji osiągnięć PRL i zachęcenia podmiotów mających siedzibę na terenie miasta i poza nim do korzystania z jego efektów.

Duże znaczenie dla przyszłego rozwoju ma wykorzystanie potencjału gospodarczego, stworzonego dzięki realizacji PRL. Nie wolno zapominać o rosnących wciąż walorach przyrodniczych gminy (szczególnie poprzez zintensyfikowania procesów ochrony środowiska), które w połączeniu z i impulsami zachęcającymi do wzmożenia działalności turystycznej również wpłyną na ogólnie odbieraną poprawę sytuacji. Takiemu podejściu sprzyja także niedaleka odległość do aglomeracji Warszawskiej, która jest źródłem wielu potrzeb i nieograniczonych wręcz środków finansowych.

Ważnym elementem będzie umieszczenie odnośników do strony internetowej miasta na innych, często odwiedzanych portalach internetowych (np. witrynie samorządu województwa mazowieckiego), co w znacznym stopniu pozwoli na nisko-kosztową promocję gminy, jej osiągnięć i dziedzictwa.

W celu dotarcia z informacją i propozycją współpracy do jak największej grupy zainteresowanych ważne będzie wykorzystanie innych, tradycyjnych nośników informacji, jak lokalna i regionalna prasa oraz lokalne i regionalne rozgłoszenie radiowe i telewizyjne. Gmina Nowe Miasto ma swoją gazetę lokalną „Wieści Nowomiejskie” wydawaną przez Towarzystwo Przyjaźni Nowego Miasta nad Pilicą, poprzez którą może również propagować idee rozwoju lokalnego i społeczeństwa obywatelskiego.

Dla przybliżenia zagadnień związanych z realizacją PRL i przekonania wszystkich mieszkańców do tej idei i większego zaangażowania w czynne wsparcie rozwoju gminy planowane jest organizowanie dorocznych otwartych spotkań ze wszystkimi zainteresowanymi osobami, na których dyskutowane będą efekty realizowanych dotąd projektów i zamierzenia na przyszłość.

Wspierana przez miasto organizacja pozarządowa podejmie również kroki w celu pozyskania zewnętrznego finansowania na wydanie ulotki promującej walory miasta oraz efekty realizacji projektów w ramach Planu Rozwoju Lokalnego. Istnieje możliwość realizacji takiego przedsięwzięcia z gminami sąsiadującymi w ramach współpracy na rzecz rozwoju całego powiatu lub regionu.

Za realizację tzw. *Public Relations* związanego z wdrażaniem Planu Rozwoju Lokalnego odpowiedzialni są pracownicy Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście nad Pilicą.

